

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Վ Ո Ր ՈՒ Մ Ե Ն Ք
Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա ՆԻ Հ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ ՈՒ Թ Յ Ա Ն
Ի Ն Ք Ն Ո Ր ՈՇ Մ Ա Ն Օ Ր Վ Ա Ս Թ Ի Վ. «Ի Ն Ք Ն Ո Ր ՈՇ Մ Ա Ն
Ի Ր Ա Վ ՈՒ Ն Ք Ո Վ Գ Ա Ր Ա Փ Ա Ր Ը Հ Ա Յ Ժ Ո Ր Վ Ր ԴԻ
Ս Ե Փ Ա Վ Ա Ն ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ը Դ Ա Ր Չ Ն Ե Լ Ս Ե Ն Ք
Հ Ա Ս Տ Մ Ա Ս Ա Ք Ա Ր Հ Ա Ր Յ ՈՒ Ր Ա Պ Ե Տ Ի Կ Ն Ա Վ Ե Լ Ի
Ա Պ Ա Յ Ո Վ Ա Գ Ր Վ Ա Ց Ե Ն Ք». Պ. ՀԱՅՐԻԿՅԱՆԻ
Ա Տ Ե Ղ Ճ Ա Ց Տ ՈՒՆԻ Ե Վ Ը Ն Դ ՈՒ Վ Ա Ց
Պ Ե Տ ՈՒ Թ Յ Ա Ն Կ Ո Ր Մ Ի Ց
Ա Ն Կ Ա Ն ՈՒ Թ Յ Ա Ն
Հ Ո Չ Ա Վ Մ Ա Ն 32-Ա Մ Յ Ա Կ Ը

ԵՊԿ ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՆՈՐԱՄՈՒՏԸ

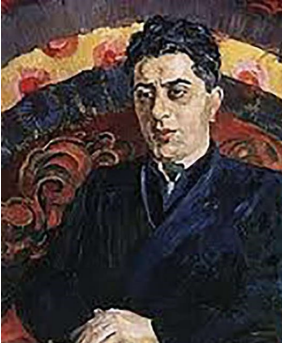

ԵՊԿ դասախոսներ, 1-ին կուրսի ուսանողներ

2

ARAM KHACHATURYAN-120

Սույն թվականի սեպտեմբերի 12-ին ՀՀ Գիտությունների ազգային
ակադեմիայում մեկնարկեց «Արամ Խաչատրյան - 120»
խորագրով միջազգային գիտաժողովը:
Գիտաժողովի նպատակն էր ներկայացնել
խաչատրյանագիտության արդի վիճակը, քննության առնել հայ
ականավոր կոմպոզիտորի ստեղծագործական, կատարողական,
երաժշտական, հասարակական գործունեությունը, արժևորել նրա
թողած ժառանգությունը, բացահայտել նրա ստեղծագործության
դերը հայ և համաշխարհային երաժշտության մեջ, նախաձեռնել
զարգացման ուղիները: Առավել մանրամասն տես՝ «Երաժիշտ»
ամսաթերթի հոկտեմբերի համարում:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ

Արամ Հովհաննիսյան, Սոմա Հովհաննիսյան, Քրիստինե Մեյմարյան,
Ծովինար Մովսիսյան

2

Նվիրում մշակութային գործչին եւ կոմպոզիտորին Ծովակ Համբարձումյան-100

Ա. Սպենդիարյանի
տուն-թանգարան

European Heritage Days
Journées européennes
du patrimoine

26/08
15:00

Եվրոպական
ժառանգության օրեր

**Ծովակ 100
Համբարձումյան**

Նվիրում մշակութային գործչին
և կոմպոզիտորին

7

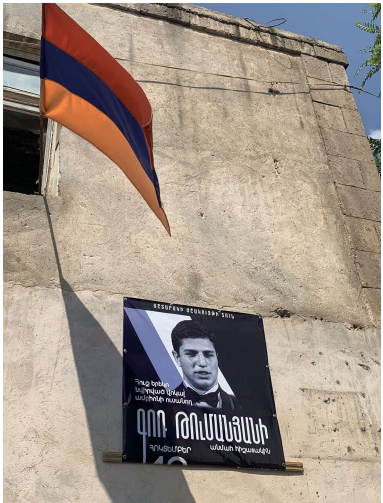
Հայրենասեր ամերիկաբնակ երաժիշկները Երեւանում

Բոստոնում ԵՊԿ շրջանավարտների Սեքստետը
1-ին ջութակ Սարգիս Կարապետյանի ղեկավարությամբ

5

Խաղաղ երկնքով կգամ տուն...

Գրո թունանյանի հայրը՝ Սեյրան Թունանյան,
ԵՊԿ ռեկտոր՝ Սոմա Հովհաննիսյան,
ԵՊԿ պրոֆեսոր՝ Կարինե Մկրտչյան

7

«ԻՄ ԻՐԱԿԱՆ ՏԵՐԸ ՈՐՈՇՈՐԸ ԺԱՍԱՆԱԿՆ Է» ԱՆՆԱ ԱԶԻԶՅԱՆ

ԱՆՆԱ Ազիզյան

4

ԵՊԿ ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՆՈՐԱՄՈՒՏԸ

Կրթությունն ազատության ավելի լավ պահապան է, քան մեծաքանակ բանակը:

ԷՐԱՎՐԴԻ ԷՎԵՐԵՑ

Ողջունեցին ԵՊԿ ղեկավարաց, հանձնա ղեկավար՝ Սոնա Զովհաննիսյանի, որը բարի երթ մարտնչեց բոլորին, ինչպես նաև դասախոսները: Ողջույնի խոսքով հանդես եկան նաև

ցախից: Ի դեպ, վերջիններս Արցախում շրջափակման պայմաններում ընդունելության քննությունները հանձնեցին առցանց: Ստեփանակերտի Սայաթ-Նովայի անվ. պետա-

Սոնա Զովհաննիսյան, Օլյա Նուրիջանյան, Քրիստինե Մեյմարյան

Օլգա Նուրիջանյան, Սկեպտանա Բոյաջյան

Ռուբեն Սմբատյան

Ռուբեն Ասատրյան

ԵՊԿ դասախոսներ

Օլգա Նուրիջանյան, Սոնա Զովհաննիսյան, Արամ Զովհաննիսյան, Ռուզաննա Ստեփանյան, Սկեպտանա Բոյաջյան, Նարինե Զարիֆյան

ԵՊԿ ղեկավարաց, դասախոսներ, ուսանողներ

Կրթության նկատմամբ սերն ու գիտելիքներ ձեռքբերելու մեծագույն ցանկությունը հերթական անգամ հավաքեց երաժիշտների մի ընդհանուր սրունդ. Երևանի պետական կոնսերվատորիայում մեկնարկեց 2023-2024 թթ. ուսումնական տարին: Ուսանողները անհազ ջերմությամբ, սիրով ու մեծ սպասելիքներով են եկել իրենց կրթության օջախ: Նրանց

գիտության գծով պրոռեկտոր՝ Օլգա Նուրիջանյանը, ուսումնական գծով պրոռեկտոր՝ Արամ Զովհաննիսյանը, գիտական խորհրդի քարտուղար՝ Օլյա Նուրիջանյանը, Կուկալ-տեսական ֆակուլտետի ղեկավար՝ Ռուբեն Ասատրյանը, նվագախմբային ֆակուլտետի ղեկավար՝ Ռուբեն Սմբատյանը: Նշենք, որ այս տարի 171 դիմորդից կոնսերվատորիա ընդունվել են 137-ը, որոնց թվում են նաև դիմորդները Ար-

կան երաժշտական քոլեջի տնօրեն Անահիտ Սուլեյմանյանի խոսքերով. «Նրանք ունեն սովորելու մեծ ցանկություն ու ներուժ, զբաղվել սիրած գործով՝ ի բարձրություն Արցախի, Հայաստանի ու ողջ հայ ժողովրդի»:

ԱՐՄԻՆԵ ԱՅՈՅԱՆ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ

ԵՊԿ դասիչում սեպտեմբերի 11-ին կայացավ 1-ին կուրսի ուսանողների հանդիպումը ղեկավարի և ղեկավար Սոնա Զովհաննիսյանի հետ: Ներկա էին ուսումնական գծով պրոռեկտոր Արամ Զովհաննիսյանը, գիտական գծով պրոռեկտոր Օլգա Նուրիջանյանը, Ռուսկի ապահովման բաժնի վարիչ՝ Նարինե Ավետիսյանը, ֆինանսատնտեսական գծով պրոռեկտոր՝ Քրիստինե Մեյմարյանը:

Ներկայացվեցին ներդրողական կազմակերպչական աշխատանքների և ուսանողների կարգապահությանը վերաբերվող հարցեր:

Ուսանողներին առաջարկվեց հանգամանորեն ծանոթանալ ԲՈՒՀ-ի և ուսանողների միջև կնքված պայմանագրերին, տեղեկանալ իրենց իրավունքների և պարտականությունների մասին: Նշվեց, որ ԲՈՒՀ-ի միջազգային կապերը թույլ են տալիս իրականացնել ուսանողների փոխանակման ծրագրեր:

ԷԼԵՆ ԳՈՒՅՈՒՄՅԱՆ
Խմբավար, 1-ին կուրս

Նարինե Ավետիսյան

ԵՊԿ 1-ին կուրսի ուսանողներ

Գիտելիքի օրը Սպենդիարյանի տուն-թանգարանում

Կրթության և դպրության տոնի կապակցությամբ սեպտեմբերին Սպենդիարյանի տուն-թանգարանի այցելուները ՍՕՍ ՄԳՀ կազմակերպության կողմից իրականացվող «Համակարգային խնդիրների վերահանում. աջակցություն երեխաների պաշտպանության ոլորտի բարեփոխումներին Ալբանիայում, Հայաստանում, Բելառուսում, Հյուսիսային Մակեդոնիայում և Ուկրաինայում» ծրագրի Ընտանիքների ամրապնդման բաղադրիչի շահառուներն էին, ում համար կազմակերպվել էր. «Կրթության իրավունքը՝ որպես երեխայի հիմնարար իրավունք» թեմայով իրազեկվածության բարձրացման ուղղված քննարկում, շրջայց Սպենդիարյանի տուն-թանգարանում և «Ալմաստ» օպերայի թեմադրություն երեխաների համար:

Խմբավարական

ՎԱՐՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍ ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱՅՈՒՄ

Ալենուշ Մելքոնյանը վարպետության դաս է անցկացնում ԵՊԿ ուսանողների հետ

Սեպտեմբերի 7-ին Ակադեմիական ամբիոնի մասնագիտացմամբ սովորող ուսանողները մասնակցեցին գերմանաբանական օպերային երգչուհի, մանկավարժ, «Stairs up» (Օսնաբրյուկ) օպերային դպրոցի հիմնադիր Ալենուշ Մելքոնյանի (ծնվ. 1945) վարպետության դասին:

Նա սովորել է Վիեննայում՝ Էլիզաբեթ Ռադոյի մոտ և Մյունխենում: Բեմական ճանապարհը սկսել է Թեհրանի Ռուդակի թագավորական օպերային թատրոնում, ապա ելույթներ է ունեցել Եվրոպայի օպերային բեմերում՝ Յերբերտ ֆոն Կարայանի, Չեզարե Սիեպի, Տիտո Գոբի, Ռոբերտ Քերնսի, Գի Շովի, Ռիկարդո Շախի և այլոց հետ:

Ալենուշ Մելքոնյանն ունի շուրջ 40 տարվա դասավանդման փորձ Եվրոպայում և ԱՄՆ-ում: 2003 թ. վարպետաց դասեր է անցկացրել նաև Հայաստանում: Աշակերտներից են եղել մեներգիչներ Լի-

երգեցողության

անա Անդրեասյանը,

Կարինե

Բաբաջանյանը,

Միքայել

Բաբաջանյանը,

Լուսինե Ազարյանը և այլք:

Ալենուշ Մելքոնյան և Գայանե Գեղամյանը վարպետության դասի մասնակից ուսանողների հետ

Ակադեմիական երգեցողության ամբիոնի վարիչ պրոֆեսոր Գայանե Գեղամյանը շնորհակալական խոսքում հույս հայտնեց նման մասնագետին հաճախ տեսնել մեր կոնսերվատորիայում:

Վարպետության դասին մասնակցեցին՝ Ալինա Ավագյանը, Անահիտ Գրիգորյանը, Վարդան Խաչատրյանը, Արմինե Համբարձումյանը, Նարե Շմավոնյանը, Լիանա Սիմոնյանը, Արփի Սինանյանը, Հեղինե Օհանյանը և Սիլվի Խաչատրյանը:

Խմբագրական
Նյութը կոնսերվատորիայի
ֆեյսբուքյան էջից

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ԴԱՆԻԵԼ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆԻ ԱՅՑԸ ՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հայաստանի կոմպոզիտորների միություն և Տիկնիկային թատրոնն այցի շրջանակներում կարևորվել է մշակույթի ապակենտրոնացումը և մարզային կառույցների ակտիվ համագործակցության զարգացումը

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի տեղակալ Դանիել Դանիելյանը շարունակում է մշակույթի հաստատություններ այցերը: Այդ շրջանակում նա այցելել է Հայաստանի կոմպոզիտորների միություն և Հովհաննես Թումանյանի անվան պետական տիկնիկային թատրոն: Հայաստանի կոմպոզիտորների միության նախագահ Արամ Սաթյանը ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալին ներ-

Աստղիկ Մելքոնյան, Արամ Սաթյան, Ալենուշ Քերբերյան, Էդմոնդ Մակարյան, Դանիել Դանիելյան

կայացրել է միության գործունեությունը, նախատեսվող ծրագրերը, միջազգային համագործակցության ներկա ծրագրերն ու հեռանկարները: Առաջիկա ծրագրերից կարևորվել են Ռոմանոս Մելիքյանի անվան պետական երաժշտական քոլեջի 100 և ԽՍՀՄ ժողովրդական ար-

տիստ, կոմպոզիտոր Հովհաննես Չեքիջյանի ծննդյան 95-ամյակները: Հանդիպմանը ներկա էր նաև ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտի տնօրեն Աննա Ասատրյանը, որը փոխնախարարին ներկայացրել է սեպտեմբերի 12-14-ը ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայում կայանալիք «Արամ Խաչատրյան-120» խորագրով միջազգային գիտաժողովի ծրագիրը: ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Դանիել Դանիելյանը մասնավորապես հետաքրքրվել է Էվգենի Միրզոյանի անվան պատանի կոմպոզիտորների հանրապետական ամենամյա մրցույթի ընթացքով: Դանիել Դանիելյանը կարևորել է վաղ տարիքից պատանիներին կոմպոզիտորական արվեստով խրախուսելու և այդպիսով ոլորտը զարգացնելու ցանկացած նախաձեռնություն: ԿԳՄՍ փոխնախարարը կարևորել է նաև հայկական երաժշտարվեստի հանրահռչակումը արտերկրում, ինչպես նաև միջազգային հռչակ ունեցող ստեղծագործությունների կատարումը Հայաստանի բեմերում: Դանիել Դանիելյանը առանձնակի շեշտել է մշակույթի և արվեստի ապակենտրոնացումը և մարզային կառույցների ակտիվ համագործակցության զարգացումը: «Արդյունավետ կարող եմք աշխատել, եթե համատեղենք մեր ուժերն ու ռեսուրսները, ոչ թե ամեն մեկս մեր կառույցում մտած առանձին գործունեություն ծավալենք», - ասել է Դանիել Դանիելյանը:

Նյութը քաղված է
<https://www.aravot.am/2023/09/08/1367108/> կայքից

Դանիել Դանիելյանը կարևորել է թե՛ հայկական մշակույթն օտարերկրյա բեմերում հանրահռչակելը, թե՛ միջազգային ծանաչում ունեցող կատարողներին ՀՀ-ում ընդունելը

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Դանիել Դանիելյանն այցելել է Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոն և Գեղազիտության ազ-

գային կենտրոն: Դանիել Դանիելյանը Օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի նորանշանակ տնօրեն

Կարեն Դուրգարյան, Դանիել Դանիելյան

Կարեն Դուրգարյանի ուղեկցությամբ շրջայց է կատարել կառույցում, ծանոթացել գործունեությանը, եղել փորձաքննություն: Կարեն Դուրգարյանը տեղեկացրել է, որ առաջիկայում նախատեսվում է բեմադրել Պ. Զայկովսկու «Կարապի լիճը» բալետային ներկայացումը, որը ոլորտում շրջադարձային է լինելու, ինչպես նաև միջազգային հարթակներում նախատեսվում է ներկայացնել «Արշակ» օպերան: Նախարարի տեղակալը կարևորել է թե՛ հայկական մշակույթը օտարերկրյա բեմերում հանրահռչակելը, թե՛ Հայաստանում միջազգային ծանաչում ունեցող կատարողներին ընդունելը: Նա ուրախալի է համարել այն փաստը, որ օպերային արվեստով հետաքրքրված են նաև Սփյուռքում ապրող մեր հայրենակիցները, որոնք օպերային թատրոնի ներկայացումներում հանդես են գալիս որպես կատարողներ:

Նյութը քաղված է
<https://www.aravot.am/2023/09/07/1366919/>

ԻՄ ԻՐԱԿԱՆ ՏԵՂԸ ՈՐՈՇՈՂԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆ Է. ԱՆՆԱ ԱԳԻՋԱՆ

Աննա Ագիգյան, Լիլիթ Եփրեմյան

Լիլիթ Եփրեմյանի դասախոսությունը Լուսինե Զաքարյանի և Խորեն Պալյանի տուն-թանգարանում, կազմակերպիչ Աննա Ագիգյանը, տնօրեն Սուսաննա Դավթյանը և ունկնդիրը

Աննա Ագիգյանի ելույթը դասախոսությունից հետո

1 Ես Աննա, որ երբեք ինքն իրեն առանձնապես նշանակություն չի տվել, չի կարևորել, եթե գլուխը բարձրացնեի ու տեսնեի՝ ինչ է կատարվում իր թաղմանը, ինչքան մարդ կա ու դեռ չեն հասցրել, չեն կարողացել գալ, ոնց են սգում ու ողբում, ինչ մակարդակով ու խորությամբ են արարողությունը կատարում հոգևորականները՝ հրեշտակին երկինք ծանապարհելիս, ինչպես են ժողովրդին խոսք ուղղում ու երգում ու ոնց են արձագանքում տաճարի սուրբ պատերը, ոնց են մարդիկ իրենց շուրջը անդունդներ բացահայտել Աննայի բացակայությամբ, ով սարի չափ ու մեղվի պես գործ անելով ամեն առանձին մարդու, կազմակերպության ու հաստատության, ամբողջ հասարակության, իր Աշտարակի ու Չայաստանի համար կարևորագույն մարդկանցից էր, ինչպես են իրեն Մայր անվանում ծով բազմություն աշակերտները, ինչպես են ընկերները իրարից փախցնում իրեն մոտ ընկեր լինելու պատվավոր կոչումը, ինչպիսի մոր երանգներով է հնչում իր ազնվագույն երաժշտությունը, որ անսահման ապրեցնող ուժ ունի բաշխելու հայությանը, ինչքան է կարևորվում իր ուսումնական ձեռնարկը, որ դեռ մեզմոտ էր ու չէր համեմունք քննարկման ու տպագրության, որքան սեր կա ամենքի հոգում....

որ գլուխը բարձրացնեի ու տեսնեի, մի հրճված կապեր, իրեն վերջապես գնահատված զգալով, ու էլի կփակեի աչքերը՝ հանգիստ ու հանդարտված միանալով իր երկնային հորը, որ երանություն է հրեշտակի համար...

ԼԻԼԻԹ ԵՓՐԵՄՅԱՆ

«Ազգ» 08. 09. 2023 թ.

Ստեղծագործական ուժերի ծաղկման շրջանում կյանքից հեռացավ կոմպոզիտոր Աննա Ագիգյանը

Կոմպոզիտոր Աննա Ագիգյանի ստեղծագործություններին և փոխադրումներին ծանոթացա սրանից վեց տարի առաջ, երբ հանդիսականին երևանյան բեմից մատուցվեցին նրա հոգևոր տաղերի, ժողովրդական հարազատ ինտոնացիաներով նանիկի, աղոթք-երգերի փոփոխական մետրով, չկրկնվող ռիթմիկ բանաձևումներով ասերգային ազատ շնչառությամբ մեղեդիները, երաժշտական կառույցներ, որոնք ի հակակշիռ բառակապի երգի կրկնվող ռիթմիկ բանաձևերին, տանում էին դեպի երաժշտական մտքի շարադրման ազատ, անսպասելի շրջադարձերի, և զուգահեռվելով հոգևոր երաժշտամտածողությանը՝ գնում դեպի մեր երաժշտական մտածողության ակունքները:

Աննային 2016 թ.աշնանն առաջին անգամ տեսել էի Աշ-

տարակի Կարմրավոր եկեղեցում՝ կիրակնօրյա պատարագին՝ իր դեկավարած մանկական երգչական խումբը գավիթ առաջնորդելիս: Դեռ այն ժամանակ էլ խոսք գնաց «Տաղարանի» համերգին իր «Մարիամաձոն» երգերը կատարելու մասին: Երգչախմբի և ծայրի ու դաշնամուրի համար իր գրած գործերում բազմիցս է դիմել Ս. Աստվածամորը՝ Ս. Գոգուց ավետումն ստանալուց և մայրանալուց, խաչելության Գողգոթայով անցնելով և սրբանալով մինչև՝ հավերժական Լուսին միաձուլվելը:

2017-ին երևանյան համերգասրահում հնչեցին նման՝ ոգեղենությամբ լեցուն, գեղեցիկ կառույցներով հույզի տարբեր երաժշտական արտահայտություններ, որոնք առանձին-առանձին աղոթքներ են, իսկ միասնաբար՝ առ երկինք և մարդու հոգի ուղղված ուղերձ-խնդիր-խոսկումներ: Երկերի երաժշտական հյուսվածքը պոլիֆոնիկ էր: Յուրաքանչյուր ծայր սկզբնավորվելով հենակետային կենտրոն ծայրից, բաժանվում էր մի քանի ծայրերի, ծավալվում՝ երբեմն որպես հիմնական մեղեդու ենթաձայնային արձագանք, երբեմն էլ ստեղծում իր ուրույն գիծը՝ ուղղահայացում ստեղծելով՝ հոմոֆոն-հարմոնիկ ուրույն հնչողություն: Յուրաքանչյուր ծայր միաժամանակ և՛ հիմնական մեղեդուն ուղեկցող ու լրացնող գույն էր, և՛ առանձին վերցրած ուներ ինքնուրույն մեղեդային հիմք, որը փոխանցվում էր մի ծայրից մյուսին՝ ձևավորելով բարդ ու նուրբ ամբողջական հնչյունային խտեղմագործ հյուսվածք: Մասետոր Սեդրակ Երկանյանի խոսքերով՝ «դա մի մոր և ուրույն հնչյունային աշխարհ էր»:

Մեր զրույցների ժամանակ Աննան հիշում էր իր հոր արցունքները, երբ լսել էր իր դստեր առաջին ստեղծագործությունը. դա կաներային նվագախմբի և դաշնամուրի համար կոմպոզիտորի նախերգանք էր: Այդ արցունքները հասկացումի, իր անձի ու ստեղծագործության յուրովի ընկալման ու նաև ճանապարհի օրհնության նշան էին: Դեռ փոքրիկ լինեին բազում այլ արարումներ, այդ թվում՝ հոգևոր բնության, Աննան պիտի կայացներ իր կյանքի համար շրջադարձային որոշումներ, որոնք ոչ բոլորը պիտի հասկանային, պիտի հայրենի Աշտարակում ուսուցչի դերը գերադասեր մայրաքաղաքային կյանքից ու կարիերայից, պիտի ուսուցաներ ապագա երգիչ-երաժիշտների մի քանի սերունդներ, հոգևոր երաժշտության հունգրով պիտի կրթեր մանկանց... Եվ չարունակեի ստեղծագործել: Վերջին տարիներին դասախոսում էր նաև Երևանի պետական կոնսերվատորիայի խմբավարական և սիմֆոնիկ դիրիժորության ամբիոնում՝ վարելով «Վերադաշնակում» դասընթացը:

Կոմիտասի անվան երաժշտանոցում վաղ տարիների փաստաթղթերում մինչ օրս պահպանվում է Աննա Ագիգյան ապագա կոմպոզիտորի ընդունելության մասնագիտական քննությանը ներկայացրած գործերի ցանկը՝ Տրիո, «Մանիներ» դաշնամուրի համար, «Մտորում» ֆուգետտա, «Ռեքվիեմ սիրո» երգ-ռոմանս, «Ծանապարհի երգ», «Առավոտ լուսո» երգչախմբի համար ստեղծագործությունները: Գերադասությունը տալիս էր երգչախմբային ստեղծագործություններին:

Տարիներ առաջ մեր զրույցին Աննան իր ստեղծագործության մասին որոշ «փակագծեր» է բացել. «1985-ից սկսած մերթին լսողությանս անբացատրելի մղումով եմ արարել, որ տասնամյակներ չմարեց, թեև 90-ականներից սկսած մինչև 2000-ականները գործերիս կատարումն անհնարին էր: Ինձ համար նշանակալից են գրեթե բոլոր գործերս, որովհետև դրանցից յուրաքանչյուրն ինձ փոխադրում է մի

մոր չափում: Ինձ համար չկան աննշանակալից մարդիկ, չկան աննշանակալից օրեր, ժամեր: Զկա նաև աննշանակալից ստեղծագործություն: Յուրաքանչյուր երկ նախորդի ստեղծագործական փուլն ավարտող, ի մի բերող և մոր փուլի սկիզբ ազդարարող գործ է եղել: Երաժշտական դպրոցն ավարտելիս՝ «Հայոց բերդը» (1980) դաշնամուրի համար, երաժշտական ուսումնարանն ավարտելիս «Մանիները» դաշնամուրի համար (1984), «Երեք տաղը միջնադարյան բանաստեղծների խոսքերով» (1985), «Վարուժանյան շարքը» (1985-1986), «Զուգահեռը» (2005-2008) «Հովեր» կաներային երգչախմբի համար, «Պոչատ Աղվեսը...» կանտատ-մյուզիքլը մանուկների ու պատանիների համար, «Համբնաշարը», «Տաղարանի» համար վերաիմաստավորված և նորովի խմբագրված «Մարիամաձոնը»... Աննան իմ անցած ճանապարհի որոշակի փուլում Լուսին բռնկումներ են եղել, որոնք ինձ տեղափոխել են մի չափումից մյուսը»:

Երբ Աննան ընդունվեց երաժշտական դպրոց՝ դաշնամուր չուներ: Պարապում էր Կույրերի միավորման աշտարակյան ձեռնարկության ակունքում՝ սև, խուճապած, լարից ընկած դաշնամուրի վրա, երեկոյան ժամերին էլ, երբ ազատ դասարաններ կային, երաժշտական դպրոցում, որի բակի ծաղիկները խնամում էր իր Սաթենիկ տատիկը, որը թեև տառերը և նոտաները չգիտեր, բայց հզոր ու գեղեցիկ ծայր ուներ և լսողությամբ երկու ձեռքով դաշնամուր էր նվագում...

Շուտով Աննայի հայրը, համոզվելով, որ դուստրը լուրջ վերաբերմունք ունի երաժշտության նկատմամբ, կատարեց իր խոստումը՝ նրա համար դաշնամուր գնեց: Շատ շուտով ծնվեց աղջնակի առաջին դաշնամուրային պիեսը, և Աննային ներկայացրեցին Ռոբերտ Ամիրխանյանին: Սկսվեցին կոմպոզիցիայի առաջին դասերը... Շատ ավելի ուշ՝ Կոմիտասի անվ. կոնսերվատորիայում ուսանեց Էդվարդ Միրզոյանին, 1987-ին իր «Վարուժանյան» խմբերգաշարն արժանացավ համամիութենական 3-րդ մրցանակի, դրանից յոթ տարի անց դարձավ Հայաստանի կոմպոզիտորների և

Աննա Ագիգյանը՝ Աշտարակի Կարմրավոր եկեղեցու բակում՝ իր հիմնած «Ջվարթունք» երգչախմբի սաների և Մասետոր Սեդրակ Երկանյանի հետ. 2016 թ.

երաժշտագետների միության անդամ: Կոնսերվատորիան ավարտելուն պես՝ 1990-ից աշխատանքի անցավ իր ծննդավայր Աշտարակի Ա. Այվազյանի անվ. երաժշտական դպրոցում: Միաժամանակ ՀՀ Մշակույթի նախարարության «Մշակութային կրթության աջակցության» հիմնադրամի Արագածոտնի մասնաճյուղի մեթո-

5

«ԻՄ ԻՐԱԿԱՆ ՏԵՂԸ ՈՐՈՇՈՂԸ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՆ Է».
ԱՆՆԱ ԱԶԻԶՅԱՆ

4 դաբան-մանկավարժն էր:
«Յուրաքանչյուր սերունդ և ամեն մի մանուկ ունի իր յուրահատկությունը, իր ընկալունակության սահմանը, իր հետաքրքրությունները, բնավորությունը, իր անհատականությունը, անկրկնելի, առանձնահատուկ աշխարհը, - ասում էր Աննան: - Երբեք նույն թեման նույն կերպ մատուցել հնարավոր չէ: Դասավանդող առարկայի մատուցման բովանդակությունը, բառերը նույնն են, բայց մատուցման ձևերը, եղանակները, երեխաների կողմից տվյալ նյութի ընկալման գործընթացն անկրկնելի է: Ավելի հիասքանչ բան չկա, քան փայլող աչքերով մանչուկը, որն սկսում է լսել և գիտակցել հնչյունի բարձրությունը և հետևել հնչյունի շարժման տրամաբանությանը»: Մի առանձին գործով և խնամքով էր վերաբերվում իր հիմնած «Ձվաթրթուր»-ին: Տասնութ տարի առաջ էր՝ Սրբոց Առաքելոց տոնին, որ Թորգոմ վարդապետ Տոնիկյանից հորդոր ստացավ՝ մանկանց հոգևոր երգեցիկ խումբ ստեղծելու: «Դա իմ վաղեմի երազանքն էր, - հիշում էր Աննա Ազիզյանը, - ուստի ջերմեռանդությամբ լծվեցի խմբի հավաքագրման գործին: Սկզբում դժվար էր: Երեխաները չէին հասկանում Պատարագի գրաքար տեքստը: Անսովոր և դժվար էր նաև մինչ այդ անծանոթ հոգևոր երաժշտությունը, ինտոնացիան ընկալելը և յուրացնելը: Հարկավոր էր երեխաների համար թարգմանել և նրանց բացատրել ոչ միայն հոգևոր տեքստերի բովանդակությունը, այլև Ս. Պատարագի խորհուրդը: Յուրաքանչյուր երեխայի հետ հարկավոր էր բազմակի երգել յուրաքանչյուր ֆրագը, յուրաքանչյուր նախադասությունը, հարկավոր էր չհուսալքվել... Հիմա արդեն երգչախումբը քանիցս սերնդափոխվել է: Երգչախմբի տղաները լրջորեն մտորում են հոգևոր կրթության, հոգևոր կյանքին

նվիրվելու մասին: Ոմանք մեծանում, թե են առնում, հեռանում, մյուսները գալիս են, հոգևոր կյանքում առաջին քայլերը կատարում»: Աննայի ստեղծագործությունում հատուկ տեղ են գրավում օրորոցայինները: Դրանք ևս յուրահատուկ աղոթքներ են առ Աստված: Նրանցում քնքշանքին միախառն թախծություն կա. «Մի՞թե հայ մայրերի օրորոցայինը հավերժ պիտի կրի թախծության այդ կնիքը, որ գեղեցկորեն ձևակերպվել է թե՛ հնուց եկած գործերում, թե՛ հիմա՝ ձեր փոքրածավալ երկերում»,- հարցրեցի նրան: «Այդ թախիծը, այդ տխրությունը մեր գեներտիկ հիշողության մեջ է: Մինչև սումգայիթյան դեպքերը, տառապելով մեր կորուսյալ Հայրենիքի փաստի, մեր հազարամյա գոյապայքարի մահատակների ու ազգային հերոսների համար՝ ես համոզված էի, որ եղեռն ու հողորոսք տեսած աշխարհը այլևս թույլ չի տա նման հանցագործություններ: Ինձ թվում էր՝ մաքսուման գոյապայքարի, հայի տեսակի լինել-չլինելու հարց այլևս չկա: Մենք կանք, հայի տեսակը հաստատել է իր տեղը երկրագնդի վրա, և մենք պիտի աշխատենք մեր մշակութային ժառանգությունը խորապես ճանաչելու և կատարելագործելու համար, պիտի ապրենք արարելու, մեր գեների տեսակը կատարելագործելու համար: Չէի էլ պատկերացնում, որ մի օր պիտի հանգեն այն մտքին, որ հայն իր տեսակը պահպանելու համար դատապարտված է անընդհատ պարտադրված պատերազի մեջ լինելու: Եվ որ այդ գոյամարտը ոչ միայն չի ավարտվել, այլև դեռ երկար կշարունակվի: Եթե կա պատերազմ, գոյամարտ, կան կորուստներ ու ինքնագոհաբերում, ու քանի դեռ մենք գոյապայքարի կրողն ենք, քանի դեռ ամբողջ աշխարհում կան զոհվող երեխաներ, զոհաբերվող մարդկային կյանքեր ու երազներ, կլինեն այդ կորուստների թախիծը կրող օրո-

րոցայիններ»:
2000-ականներին Աննայի համար սկսվեց Սոմա Հովհաննիսյանի հետ համագործակցության ժամանակաշրջանը: «Հովերի» համար գրեց «Մայրական» շարքը, «Ձուգահեռ» խմբերգային ներկայացումը: Միախույսվեցին Ողիսակի, Ալիսի, Գուլիվերի, Կապույտ թռչունի վերաբերյալ մտորումները, Սոմայի հետ իր գրույցները, իր խոստովանությունները, երկուսի քննարկումները: «Ձուգահեռ»-ում յուրաքանչյուրն ստեղծեց իրենը, իր երևակայականը. Աննա Ազիզյանը՝ լիբերտոյին իր ազատ խմբագրականը և երաժշտությունը, Սոմա Հովհաննիսյանը՝ իր մեկնաբանությունը, երգչախումբը՝ իր կատարողական ոգին... Եվ ոնց Աննան էր վկայում, չէին խանգարում մեկը մյուսին, չէին ժխտում մեկմեկու...
«Ի՞նչ սկզբունքներով է առաջնորդվում արվեստի գործեր ստեղծելիս» հարցիս իր պատասխանն էր. «Աստծուց պարզև ստացած խղճի և անհաս կատարյալին հավերժորեն ձգտելու ճանապարհին իմ կուտակած փորձի և ձեռքբերման վրա հիմնված արժեհամակարգով, որը անընդհատ մոտանոր դրսևորումներ է ունենում: Եվ էլի մի վիճակով, որը անբացատրելիորեն տիրում է ինձ ստեղծագործելիս, և ես Աստծու ներկայությունն զգում եմ իմ հոգու ամբողջ մերկությամբ: Ժամանակակից կոմպոզիտորական դպրոցում իմ իրական տեղը որոշողը ժամանակն է...»:

ՀԱՍՄԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԱՆՆԱ ԱՆՆԱ ԱԶԻԶՅԱՆ

Աննան Ազիզյանը այնքան համեստ անձնավորություն էր որ առանձնապես չէր հետևում, որ իր մասին կամ գործի մասին անպայման գրվի տարածվի: Լուռ իր գործն էր կատարում և տքնաջան աշխատում: Այդ իսկ պատճառով որոշեցի իրեն մասին որքան հնարավոր է ամբողջական տվյալներ գրել հաջորդ սերունդների և իր սաների համար ճանաչելու իրենց առաքինի հայուհի, աննման անձնավորությանը:
Ահա կարդում ենք Հայաստանի կոմպոզիտորների միության կայքում
Աննա Երզնկելի Ազիզյան
(28.06. 1965 թ., ք. Աշտարակ - 30.08.2023 թ. ք. Աշտարակ:

Կրթությունը
1972 թ. ընդունվել է Աշտարակի Ա. Այվազյանի անվան մանկական երաժշտական դպրոցի դաշնամուրային, ապա՝ կոմպոզիցիայի բաժին (դաս.՝ Ռոբերտ Ամիրխանյան):
1980 թ. ընդունվել է Երևանի Ռոմանոս Մելիքյանի անվան երաժշտական ուսումնարանի դաշնամուրային բաժին (ղեկ.՝ Կարինե Հարությունյան):
1984 թ. ընդունվել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի կոմպոզիցիայի բաժին (ղեկ.՝ Էդ-

վարդ Միրզոյան):
1994-ից Հայաստանի կոմպոզիտորների միության (ՀԿՄ) անդամ է:
Աշխատանքային գործունեություն
1990 թ.-ից Աշտարակի Ա. Այվազյանի անվան երաժշտական դպրոցում դասավանդում է տեսական առարկաներ, կոմպոզիցիա և դաշնամուր:
1993 թ.-ից վարում է նույն դպրոցի փոխտնօրենի պարտականությունները:
2005 թ. Աշտարակի Կարմրավոր եկեղեցուն կից ստեղծել է «Ձվաթրթուր» մանկական հոգևոր երգեցիկ խումբը, որի նպատակն է երեխաներին ծանոթացնել հայկական պատարագին, հոգևոր ազգային ծեսերին ու ավանդություններին:
2008 թ.-ից աշխատում է ՀՀ Մշակույթի նախարարության «Մշակութային կրթության աջակցության» հիմնադրամում որպես Արագածոտնի մասնաճյուղի ներկայացուցիչ:

Ստեղծագործական գործունեություն
Ստեղծագործությունները հնչել են ՀԿՄ նախաձեռնած համերգներում, Սարգիս Թորոսյանի, Համիկ Հացագործյանի և Հովհաննես Միրզոյանի, Հարություն Թովիկյանի,

Նաիրի Պարտակչյանի («Ավետիս»), Սոմա Հովհաննիսյանի («Հովեր») ղեկավարած երգչախմբերի կատարմամբ:
Հիմնական ստեղծագործությունների ցանկ
1974 թ. - «Ծիտիկի երգը» պիես դաշնամուրի համար
1975 թ. - «Ինչ են պատմում Գառնիի քարերը» պիես դաշնամուրի համար
1975 թ. - «Սևան» երգ (խոսք՝ Մայրարի Մամուլի)
1984 թ. - «Մանիներ» պոեմ դաշնամուրի համար
1984 թ. - Ֆուգետա «Մտորում»
1984 թ. - Սկերցո դաշնամուրի և ֆլեյտայի համար
1985 թ. - Երեք տաղ միջնադարյան բանաստեղծների խոսքերով
1986 թ. - Երկու տաղ Խ. Կեչառեցու խոսքերով
1985-1986 թթ. - «Վարուժանյան» խմբերգաշար
1987 թ. - Քառաձայն Ֆուգա E dur կամ X մաժոր
1987 թ. - Ռոնդո կամերային նվագախմբի համար
1988 թ. - «Աղոթք» խմբերգ արական երգչախմբի համար (խոսք՝ Դ.Վարուժանի և Գ. Աղբամարցու)

Սերգեյ Բաղդասարյանի, Իգարելա Արագովայի, Էդվարդ Միրզոյանի (ՀԿՄ նախագահ), Արամ Կարապետյանի (տնօրեն), Լևոն Հաուշյանի հետ Ռոմանոս Մելիքյանի անվան երաժշտական ուսումնարանում սովորողները 1983 թ.

ԵՊԿ ուսանողության տարիներին Նկարիչ՝ Վարուժան, երաժշտագետներ՝ Լիլիթ և Նունե Եփրեմյաններ, Ծովիմար Մովսիսյան, կոմպոզիտոր՝ Աննա Ազիզյան, դաշնակահարներ՝ Եկատերինա Ուզունյան և Գոհար Մաթևոսյան

ԱՄՈՐԱՆ ԱՆՆԱ ԱԶԻԶՅԱՆԸ

Աշտարակի ՄԵՊ-ում Դասմիկ Լեյոյանի վարպետության դասը, «ԵՊԿ հրատարակչության» հիմնադիր-հրատարակիչ Գոհար Շազոյանի համդիպումը դպրոցի ուսմասվար Աննա Ազիզյանի և տնօրենության հետ, Աշտարակ, 2016 թ.

Կոնսերվատորիականների այցելությունը՝ Կարմրավոր եկեղեցի մասնակցությունը Պատարագին, քահանա Տ. Ղևոնդ Աշտարակի Կարմրավոր եկեղեցում, միջոցառման կազմակերպիչներ՝ Գոհար Շազոյան, համատեղ Աննա Ազիզյանի հետ հրավիրյալ մասնակից՝ դասախոս Կարինե Բրուտյան, 2015 թ.

1990 թ. – «Կաթիլ մի արտոսը ի շիրիմ Դուրյանի» խմբերգաշար երկսեռ երգչախմբի համար
1993 թ. – Կոնցերտային նախերգանք՝ դաշնամուրի և կամերային նվագախմբի համար
1993 թ. – «Քասախ» երգ (խոսք՝ Գ. Գևորգյանի)
1993 թ. – «Ջարդին խենթը» երաժշտական ներկայացում՝ երկու մենակատարի, երգչախմբի և նվագախմբի համար՝ ըստ Ռ. Սևակի համանուն պոեմի
1993 թ. – «Երիտասարդական հիմն» (խոսք՝ Վ. Դավթյանի)
1999 թ. – «Հեյ ջան, տղերք» մենակատարի, երգչախմբի և սիմֆոնիկ նվագախմբի համար (խոսք՝ Զ. Թումանյանի)
2001 թ. – «Տաղ ծննդան»՝ ըստ Գ. Նարեկացու, երկսեռ երգչախմբի համար

«Արտուտիկ», «Երիտասարդական հիմն» մանկական խմբերգերը տպագրվել են «Հայ ժամանակակից կոմպոզիտորների մանկական խմբերգեր» ժողովածուի մեջ:

Կոչումներ, մրցանակներ, գիտական աստիճան, պետական պարգևներ

1987 թ. «Վարուժանյան» խմբերգաշարի համար արժանացել է համամիութենական 3-րդ մրցանակի:
2009 թ. «Ձուգահեռ» («Ճանապարհորդություն» կամ «Ճանապարհ») խմբերգային ներկայացումը (լիբրետտո՝ Ա. Աբրահամյան, բեմադրող-ռեժիսոր՝ Ա. Մանուկյան) Ազգային մրցանակաբաշխության «Տարվա լավագույն դասական նախագիծ» անվանակարգում ճանաչվել է լավագույնը:
2012 թ. Սանկտ-Պետերբուրգում կայացած կոմպոզի-

Աշտարակում, որտեղ մեծարվեց անվանի տաղանդաշատ կոմպոզիտորը՝ Գեղունի Զթյանը ծննդյան 90-ամյակին: Իր ներկայությունը բերել էր հեղինակը:

Նկարները վկայում են մեկ օրվա ընթացքում Պատարագից սկսած Կարմրավոր եկեղեցում մինչև համերգային ծրագրի իրականացումը, որը զրեթե 2 ժամ տևեց: Մեծ էր ոգևորությունը նման ակադեմիական համերգասրահում ելույթ ունենալը որտեղ մի քանի տարի շարունակ միջազգային գիտաժողովներ էին կազմակերպվում նվիրված հոգևոր, եկեղեցական մշակույթին: Օրն ավարտեցինք հոբելյանական տոթի համետեսով:

Մեծ էր ոգևորությունը և ընկերուհուս, որ ես կարողացա իրականացնել կոնսերվատորիայի և հոգևորականության հետ համաձայնագրված արտագնա նման մեծ համերգ, նաև իր երգեցիկ խմբի 10-ամյա հոբելյանը նշելով, մասնակիցը դարձնելով Աշտարակի դպրոցի աշակերտներին: Համերգն

Կարինե Բրուտյան, Աննա Ազիզյան, կոնսերվատորիականների այցելությունը Աշտարակի եկեղեցիներ, միջոցառման կազմակերպիչ և լուսանկարները՝ Գ. Շազոյանի (տե՛ս՝ միջոցառման մասին հոդվածը 2015 թվականի «Երաժիշտ» ամսաթերթում)

Աննա Ազիզյան 2005-ից Աշտարակի Կարմրավոր եկեղեցում կից ստեղծել է «Զվարթունք» մանկական հոգևոր երգեցիկ խմբի ղեկավար

2001 թ. – «Ապաշխարության աղոթքներ» խմբերգային ֆանտազիան՝ միջնադարյան և արևմտահայ բանաստեղծների խոսքերով
2002 թ. – «Հրաժեշտ այրեմարանին» մանկական երգ (խոսք՝ Ս. Կապուտիկյանի)
2001-2003 թթ. – «Մայրական» 5 խմբերգից կազմված խմբերգաշար
2005-2008 թթ. – «Ձուգահեռ» խմբերգային ներկայացում
2011 թ. – «Ձայնք ծնանին ի ձայնե» երկսեռ երգչախմբի համար (խոսք՝ Էդ. Ավետյանի)
2011-2013 թթ. – «Պոչատ աղվեսը» մանկական խմբերգային երաժշտական ներկայացում

տորների 5-րդ համառուսաստանյան «21-րդ դարի երգչախմբային լաբորատորիա» մրցույթում արժանացել է դիպլոմի:

Հարգելի գործընկերուհի, ազնվագույն անձնավորություն, հոգեհարազատ Մարդ Աննա Ազիզյան

Հարգելի գործընկերուհի, ազնվագույն անձնավորություն, հոգեհարազատ Մարդ Աննա Ազիզյանի հետ առնչությունները մեր ստեղծագործական, մտերիմ և գործի շուրջ են եղել այցելություններով հրատարակչություն, թե նրա հոդվածներով, ինչպես օրինակ իր ավագ գործընկերոջ Գեղունի Զթյանի հոբելյանական համերգներին նվիրված: Ոչ միայն նվիրած այլև նրա կողմից կազմակերպված էր նաև

անմոռանալի էր և Աննայի որդու համար, ով մասնակցեց ակուստիկ կիթառով իր կատարումով:

Իսկ ինձ համար անմոռանալի է այն օրը, երբ Աշտարակում հանդիպման էի եկել երաժշտական դպրոցի ղեկավարության հետ, որից հետո Աննան և իր ամուսինը հրավիրեցին ինձ, այցելեցինք Աշտարակի բոլոր տեսարժան վայրերը, որտեղ չէի եղել: Հատկապես, հուզիչ էր, որ նրա հոգեհանգիստը տեղի ունեցավ հենց Ս. Մարինա եկեղեցում որտեղ շատ հաճելի ժամեր էինք միասին անցկացրել: Աստծոն հրեշտակ էր պետք Աննայի նման և տարավ, Հիշատակդ վառ անման Աննա

ԳՐԴԱՐ ՀԱԳՈՅԱՆ

«ԵՊԿ կազմակերպած» համերգը Օշականի Ս. Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցու, Ղարատան համերգային դահլիճում, ներածական խոսք՝ Գոհար Շազոյանի և կոնսերվատորիականների համերգային մասի ներկայացմող 2015 թ.

Աշտարակի երաժշտական դպրոցի սաների համերգային մասի կազմակերպիչ, ներկայացմող՝ Աննա Ազիզյան, 2015 թ.

Աննա Ազիզյան 2015 թ. Աշտարակի Կարմրավոր եկեղեցում կից ստեղծել է «Զվարթունք» մանկական հոգևոր երգեցիկ խմբի 10-ամյակը Տեր. Ղևոնդի և կոնսերվատորիականների հետ միասին Ղարատանը:

Խաղաղ երկնքով կգամ տուն...

1 Օգոստոսի 28-ին 44-օրյա Արցախյան պատերազմում հերոսացած ԵՊԿ Ակադեմիական երգեցողության ամբիոնի ուսանող Գոռ Թումանյանի ծննդյան օրն է։ Կարևոր առիթ էր հանդիպել ընտանիքին ու տեսնել ծնողների նախաձեռնությամբ Աշտարակ քաղաքում որդու հիշատակին կառուցվող վոկալ դպրոցի շինարարական ընթացքին։

Այցին ներկա էին ԵՊԿ ղեկավար Սոնա Յովհաննիսյանը, Վոկալ-տեսական ֆակուլտետի ղեկան Ռուբեն Ասատրյանը և Գոռին դասավանդող դասախոսներից՝ մասնագիտության դասարանի ղեկավար՝ պրոֆեսոր Կարինե Մկրտչյանը, Հայ երաժշտական ֆուլկլորագիտության ամբիոնի ղոցենտ Հասմիկ Էլոյանն ու դասախոս Կարինե Բրուտյանը։

«Դրված են շենքի հիմքերը և կառուցվելու է վոկալ երաժշտության դպրոց, ինչպես երազում էր Գոռը։ Մարդ իր գործերով է շարունակվում ու իր երազանքներով է այսօր ներկա», - սկսեց իր խոսքը ղեկավարը։ Տարիներ հետո բազմաթիվ երեխաներ կստանան կրթություն, կապ կունենան կոմսերվատորիայի հետ և կշարունակվի Գոռի երազանքը։

Ռուբեն Ասատրյանը խոստովանեց, որ Գոռն իր ամենասիրելի ուսանողներից է եղել։ «Մեր երկիրը կանգնած է Գոռի մեծ տղաների ուսերին», - նշեց Վոկալ-տեսական ֆակուլտետի ղեկանը։

Մասնագիտական դասարանի ղեկավար՝ Կարինե Մկրտչյանը շարունակեց, որ իր համար Գոռը բոլոր հերոսացածների հավաքական կերպար է, նրա ծայնն անընդհատ

ուսուցչի ականջին է ու վստահ էր, որ այդ ծայնով այսօր արտերկրում նոր հաջողություններ կունենար։ Այս շենքը կլինի նրա ապրող կերպարը։

Կարինե Բրուտյանը դասավանդում էր «Հայ հոգևոր երաժշտություն» և նա հատկապես նշեց, որ Գոռն այն բացառիկ երիտասարդներից էր, որն հոգևոր երգերի ժողովածուն ոչ թե սեղանին դրված էր երգում, այլ ձեռքերի մեջ պահած, ականածանքով, աղոթական վիճակով։

Տեսնելուց, ապրելուց ու սիրելուց հետո դժվար է ապրել բացակայությամբ։ Բայց սիրո և երաժշտության տաճարում Գոռի հոգին ավելի շատ ներկա կլինի։ Այս կրթօջախը դպրոցից պետք է դառնա Արագածոտնի տարածաշրջանում միջին մասնագիտական կրթություն տվող հաստատություն՝ կոմսերվատորիայի մասնագետների օժանդակությամբ, նվիրումով ու ծառայությամբ։

Հանդիպման գեղեցիկ եզրափակումը Հայ երաժշտական ֆուլկլորագիտության ամբիոնի ղոցենտ Հասմիկ Էլոյանի կոմսերվատորիայի դասախոսին հատուկ ժեստն էր։ Նա Գոռի անունով կառուցվող ապագա դպրոցի մի քանի դասարանի համար պատրաստել էր Գոռի երգացանկին առնչվող կոմպոզիտորների՝ Կոմիտասի, Ալեքսանդր Սպենդիարյանի, Ֆրանց Շոբերտի, Դմիտրի Շոստակովիչի լուսանկարները, որոնք տեղ կգտնեն ապագա վոկալ դպրոցի դասասենյակներում։

ԵՊԿ դասախոս Հասմիկ Էլոյանը կոմպոզիտորների լուսանկարներ է նվիրում Գոռ Թումանյանի անունով կառուցվող ապագա դպրոցի մի քանի դասարանի համար

Գոռ Թումանյանի անունով կառուցվող ապագա դպրոցի շենքի հիմքերը

Գոռ Թումանյանի հիշատակին նվիրված ցայտադրյալ

ԱՐԽԻՆԵ ԱԹՈՅԱՆ
Նյութը կոմսերվատորիայի ֆեյսբուքյան էջից

Նվիրում մշակութային գործչին եւ կոմպոզիտորին Ծովակ Համբարձումյան-100

1 «Եվրոպական ժառանգության օրեր»-ի շրջանակում 2023թ օգոստոսի 27-ին Ա. Սպենդիարյանի տուն-թանգարանում նշվեց կոմպոզիտոր, ՀԽՍՀ մշակույթի վաստակավոր գործիչ, Ա. Սպենդիարյանի տուն-թանգարանի բազմամյա տնօրեն Ծովակ Համբարձումյանի ծննդյան 100-ամյակը։ Ցերեկային հյուրերն էին «Հայելեկտրամեքենա» ԲԲԸ-ան Արվեստի և գրականության ժողովրդական համալսարանի անդամները։ Համալսարանի հետ համագործակցությունը սկիզբ է դրվել դեռևս 70-ական թվականների կեսերից՝ Ծովակ Համբարձումյանի նախաձեռնությամբ։

Թանգարանի տնօրեն Մարինե Օթարյանը ներկայացրեց Ծովակ Համբարձումյանի ղեկավարման տարիներին թանգարանի գործունեությունը՝ նշելով նրա համարածակ ու ստեղծարար մոտեցումները, որոնց շնորհիվ թանգարանը

էին արտագնա համերգ-հանդիպումներ, ցուցահանդեսներ Հայաստանի մարզերով ու քաղաքներով աշխատավոր ժողովրդին հաղորդակից դարձնելով մշակույթի գոհարների հետ։ Կոմիտասի, Ալեքսանդր Սպենդիարյանի, Ռոմանոս Մելիքյանի, Արմեն Տիգրանյանի և այլոց մասին դասախոսություններն ու նրանց ստեղծագործությունների կենդանի կատարումները հայտնի երաժիշտների կողմից մեծ ոգևորություն էին առաջացնում։ Այդ բազմակողմանի գործունեության համար տարբեր կազմակերպությունների կողմից տուն-թանգարանը և տնօրեն Ծովակ Համբարձումյանը արժանացել են բազմաթիվ պարգևների, պատվոգրերի ու դիպլոմների։ Մարինե Օթարյանը նշեց, որ այսօր էլ հիմնվելով այս լավ ավանդույթների վրա թանգարանը շարունակում է իր նորարարական և ստեղծարար գործունեությունը՝ XX դարի սերնդի պահանջներին համահունչ։

Միջոցառման մասն էր կազմում թանգարանի ֆոնդերից հանված լուսանկարների և ալբոմների ժամանակավոր ցուցադրությունը, լուսանկարներ, որոնք մեկ անգամ ևս մեզ պատմում են հասարակական և մշակութային գործչի՝ կոմպոզիտոր Ծովակ Համբարձումյանի անխոնջ, եռանդուն աշխատանքի և հայ մշակույթին նրա նվիրումի մասին։

Միջոցառման ավարտին Ծովակ Համբարձումյանի հետ հանդիպումների մասին իր հուշերը պատմեց Արվեստի և գրականության ժողովրդական համալսարանի ղեկավար Անահիտ Օհանյանը՝ նշելով որ Ծովակ Համբարձումյանը ոչ միայն իր կյանքում, այլ նաև համալսարանի պատմության մեջ բախտորոշ դեր է խաղացել։ Ավարտին քանոնահարուհի Մերի Մուսիսյանի և դաշնակահարուհի Աղավնի Յովհանն

Ա. Սպենդիարյանի
տուն-թանգարան

Մարինե Օթարյան

Արվեստի և գրականության ժողովրդական համալսարանի ղեկավար՝ Անահիտ Օհանյան

Աղավնի Յովհաննիսյան, Մերի Մուսիսյան

վերածվեց մի հարթակի, որտեղ երկխոսության մեջ էին մտնում ժամանակի հայտնի արվեստագետներն ու երիտասարդ սերնդի ներկայացուցիչները։ Կազմակերպվում էին համերգներ ու դասախոսություններ, թեմատիկ-ժամանակավոր ցուցահանդեսներ, հանդիպումներ և զրույցներ անվանի արվեստագետների հետ։ Կոմպոզիտորի մտահղացմամբ 1970-ական թթ. վերջերին նախաձեռնվեց «Հայ երաժշտությունը Սպենդիարյանից մինչև մեր օրերը»՝ մշակութային ծրագիրը, որի շրջանակում թանգարանի երաժիշտ-բարեկամներն ու աշխատակիցները կազմակերպում

Միջոցառման ընթացքում ցուցադրվեց թանգարանի գիտաաշխատող՝ Ինեսա Խաչատրյանի կողմից պատրաստած «Նվիրում մշակութային գործչին և կոմպոզիտորին» տեսաշարը։ Անակնկալ էր թանգարանի արխիվային ձայնադարանից ներկայացված՝ 1987թ. թանգարանի բացման 20-ամյակի միջոցառման ձայնագրությունը։ Ներկայացված հատվածում Ծովակ Համբարձումյանի խոսքն է, որտեղ իրեն բնորոշ հումորով և պերճախոսությամբ նա ներկայացնում է հիշարժան դրվագներ թանգարանի կազմակերպած արտագնա միջոցառումներից։

միայանի կատարմամբ հնչեց Ծովակ Համբարձումյանի նշանավոր «Տրապիզոնցիների պարը»։

ԱՍՏԴԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Ա. Սպենդիարյանի տուն-թանգարանի գլխավոր
ֆոնդայակ, երաժշտագետ

Հայրենասեր ամերիկաբնակ երաժիշտները Երեւանում

Սեպտեմբերի 12-ին Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանի համերգասրահում համախմբվել էին Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի շրջանավարտներ համակուրսեցիներ և հրավիրվածներ:

Ներածական խոսքով հանդես եկան ԵՊԿ ռեկտոր Սոնա Հովհաննիսյանը և գիտության գծով պրոռեկտոր Ծովինար Մովսիսյանը՝ շնորհակալագրեր փոխանցելով Բոստոնում նախաձեռնած և բարեգործական համերգին ելույթ ունեցած շրջանավարտներին անուն առ անուն, այնուհետև Նունե Հակոբյանին և Սարգիս Կարապետյանին շնորհեցին Կոնսերվատորիայի 100-ամյակի մեդալն իրենց նվիրական գոր-

մասնագիտական երաժշտական տասնամյա դպրոցի դասավանդող, թավջութակահար՝ Ռուզաննա Աբրահամյանը (ավարտել է՝ պրոֆեսոր Մեդեա Աբրահամյանի դասարանը): Ինչպես նշեց մեր հարցազրույցում տիկին Հակոբյանը՝ Ռուզաննա Աբրահամյանի հետ Չայկովսկու դպրոցի 9-րդ դասարանից սկսած համագործակցել են:

Համերգի կոնցերտմայստերն ու անսամբլների դաշնակահարուհի՝ Նունե Հակոբյան:

Հնչեցին՝ Վալենտին Գրեֆֆ Բակֆարկի՝ թավջութակի Սոնատը (Մի մաժոր), Յ. Ս. Բախի ջութակի Սոնատը (Մի մի-նոր), Կլոդ Դեբյուսիի թավջութակի Սոնատը:

Կոմիտաս՝ «Գարուն ա»-ի կատարումով անակնկալ մա-

զատ բուհին օգնել բարեգործական համերգից գոյացած հասույթով ձեռքբերել գրականության թվայնացման տեխնիկա՝ ԵՊԿ Սարաջևի անվան գրադարանի համար և «ԵՊԿ հրատարակչության»՝ մոր սերնդի երկու համակարգիչներ: Լինելով ԵՊԿ ռեկտոր Սոնա Հովհաննիսյանի և գիտության գծով պրոռեկտոր Ծովինար Մովսիսյանի համակուրսեցիներն անհանգստացել էին և նախապես պարզել անհրաժեշտ կարիքների մասին: Եվ ահա Հայրենիքում են, ինչպես նշեց Ն. Հակոբյանը՝ չէին եղել 9 տարի և առիթն ունեցան բարեգործությունն իրականացնելու համար և միաժամանակ համերգով հանդես գալու իրենց սպասող հարազատների, համակուրսեցիների և ունկնդրի առջև:

Սարգիս Կարապետյան,
Արամ Խաչատրյան տուն-թանգարան

Ռուզաննա Աբրահամյան, Նունե Հակոբյան

Ծովինար Մովսիսյան

Նունե Հակոբյան

Ռուբեն Կարապետյան, Սարգիս Կարապետյան,
Նունե Հակոբյան

ծուներության համար: Ցուցադրվեց սլայդ Կոնսերվատորիայում իրականացած նվիրատվության պահերը:

Սեկտեղվել էին բուհի շրջանավարտ-երաժիշտները՝ դաշնակահարուհի և կոնցերտմայստեր Նունե Հակոբյան (ավարտել է Իրինա Բադալյանի դասարանը Սայաթ-Նովայի անվան ՄԵԴ-ում և պրոֆեսոր Մարջան Մխիթարյանի դասարանը ԵՊԿ-ում), Սարգիս Կարապետյան (ավարտել է Սեդա Աղալյանի դասարանը Մ. Միրզայանի անվան ՄԵԴ-ում և պրոֆեսոր Էդվարդ Թադևոսյանի դասարանը ԵՊԿ-ում) և որդին Ռուբեն Կարապետյան ընտանիքի շնորհիվ, ովքեր այժմ գործում և բնակվում են Բոստոնում (ԱՄՆ), համերգին միացել էր Երևանից, մասնակցում էր Պ. Չայկովսկու անվան

տուցեց նրանց որդին՝ Ռուբեն Կարապետյանը, որի առաջնախաղն էր, նա մասնագիտությամբ՝ ծրագրավորող է:

Հնչեց կոմպոզիտոր՝ Սվետլանա Ալեքսանյանի «Էլեգիա»-ն ջութակի համար, որը «Տարափոխուններ» ստեղծագործության 1-ին մասն է: Կատարումը նվիրվեց Սայաթ-Նովայի անվան երաժշտական դպրոցի երկարամյա վասստակաշատ ուսուցչուհի, Նունե Հակոբյանի մայրիկի՝ Լուիզա Մարգարի Մարգարյանի հիշատակին:

Ստեփան Սուքիասյան «Երեք պատկեր»։ Հրատարակվել է «ԵՊԿ հրատարակչությունում» կազմող՝ ջութակահար Անուշ Խաչատրյանի կողմից արդեն կոմպոզիտորի կողմից անվանված «Երեք բազատելներ»։ Հավելենք, որ կոմպոզիտոր Ստեփան Սուքիասյանը Նունե Հակոբյանի մորաքրոջ, դաշնակահարուհի՝ Անուշ Մարգարյանի ամուսինն է: Կոմպոզիտորի ողջության ժամանակ հրատարակությունները՝ «Մանկական խմբերգեր» (նաև կազմող՝ Ս. Սուքիասյան) և «Ախուրյանի ափին» կվարտետը (կազմող՝ Անուշ Խաչատրյան), որոնք իրականացվել են «ԵՊԿ հրատարակչությունում», հիմնադիր-վարիչի (ուս հետ աշխատակցել էին հեղինակը և կազմողը)՝ երաժշտագետ Գոհար Շագոյանի կողմից նվիրվեց Նունե Հակոբյանին և Սարգիս Կարապետյանին:

Համերգը եզրափակվեց հայ մայրերին նվիրված Կոնստանտին Պետրոսյանի՝ «Տիրամայր» երգը (դաշնամուր, ջութակ, թավջութակ):

Մինչ համերգին անդրադառնալը ներկայացնեք մեր հայրենակիցների գործունեությունը հեռավոր ափերում: Նրանք ստեղծել են «Երկիր Նաիրի» համախոհների խումբ, որի բարեգործական միջոցառման մասին անդրադարձել ենք «Երաժիշտ» ամսաթերթի նախորդ համարում և սեպտեմբերին նախաձեռնողներն անձամբ Հայրենիքում էին ավարտին հասցնելու իրենց առաքելությունը: Այն է՝ հարա-

- Տիկին Հակոբյան ինչպե՞ս ստեղծվեց «Երկիր Նաիրի» խումբը:

- Միտքն առաջացավ 2020 թվականի պատերազմից հետո: Հայրենիքից հեռու գտնվելով չգիտեինք, թե ինչով կարող ենք օգնել, միայն մտածում էինք փոխել մեր ազգայինը, դա մշակույթն է, մենք պետք է կառուցենք մշակույթից: Երեք ընտանիք միավորվեցին՝ մեր, Մանուշարյանների և եղբորս՝ Արիստակես Հակոբյանի: Այդպես հավաքվում էին պատմական ակնարկներ կազմակերպում, հետո՝ Քննարկի Սուրբ Երրորդություն եկեղեցում միջոցառում իրականացրեցինք՝ Պատարագից հետո, Վարդանանց տոնը նշեցինք՝ պատմական ակնարկով, սլայդեր էինք պատրաստել և ցուցադրում էինք, որին հաջորդեց երաժշտական բաժինը երգերով:

Հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների մոտաները դժվար է գտնել և Վիկտորյայի մոտ միտք առաջացավ, թե ինչու չունենք մենք էլեկտրոնային գրադարան: Տարբեր տեղեր դիմեցինք՝ ֆորումներ կան, գրադարաններ, սակայն անմացանցում չկան: Միտքը դա էր, որ լինի համագանցում տպված մոտաներ և օտարներն էլ ներբեռնեն և կատարեն մեր երաժշտությունը: Եվ, քանի որ Ծովինար Մովսիսյանի հետ շատ մտերիմ են, իրեն դիմեցինք, որպեսզի այդ գրադարանի հիմքը հանդիսանա Կոնսերվատորիայի գրադարանը: Դա անցյալ տարվա օգոստոսն էր: Կարող եմ ասել իր անձնական նախաձեռնությունն էր սա, ես համենայն դեպս, այդպես եմ հասկացել և նա ասաց, որ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ինֆորմատիկայի և ավտոմատացման պորբլեմների ինստիտուտի հետ համագործակցություն կա: Ծ. Մովսիսյանն ինքն էր որոշում ինչ է անհրաժեշտ:

Արմեն Ղազարյան,
կոնցերտմայստեր Լևոն Հովսեփյան

Լևոն Հովսեփյան

Եղիշե Մանուշարյան,
Նունե Հակոբյան

Լիլիթ Կարապետյան-Շուգարյան

Հայրենասեր ամերիկաբնակ երաժիշկները Երեւանում

8 - Այո, կոնսերվատորիայի պաշտոնական մամուլի՝ «Երաժշտական Հայաստան» միջազգային ամսագրի կայքն այդտեղ է ստեղծվում և հետագայում նաև՝ Գրադարանի թվայնացումը, որի վարիչն է Վարվառա Յովհաննիսյանը և հիշենք մեր հանդիպման ժամանակ տիկին Սովսիսյանը նշեց, որ մասնագետ է գործուղել սովորելու և այժմ գրադարանի թվայնացումը կատարում է՝ Մերի Սուրադյանը: Ու սարքավորումների պահանջն անխտիր կար: Իսկ հրատարակչության համակարգիչները շուրջ 20-տարվա վաղեմություն ունեն և հերթով հանգչում

րեց՝ Ստեփան Ջրբաշյանի «Սիրո մեղեդի», Ալեքսանդր Աճեմյանի «Սիրո հասակ» ստեղծագործությունները, կոմպերտմայստեր՝ Լևոն Յովսեփյան:

- Լևոն Յովսեփյանը (ղաշնամուր) կատարեց՝ Ստեփան Նադոյանի «Երգ»-ը և Մարտին Վարդապարյանի՝ «Սփոփանք»-ը:

- Անի Յովսեփյանը (Շամախյան) (ղաշնամուր) և Հայկ Յովսեփյանը (ջութակ) մայր և որդի հնչեցրեցին Ա. Խաչատրյանի «Ուզունդարա»-ն «Գայանե» բալետից (Ֆիլստենգոլդի փոխադրմամբ) և Ասլամազյանի հայտնի փոխադ-

նունե Հակոբյանը, (ղաշնամուր) փոխադրումը՝ հեղինակի:

- Սեքստետը կատարեց Ն. Հակոբյանի փոխադրմամբ Ա. Բաբաջանյանի «Նոկտյուրն»-ը, և համերգը Հայաստանի մասին ոգևորիչ երգերով ավարտվեց՝ Եղիշե Մանուչարյանը մեներգեց Կոմիտասի՝ «Հայաստան»-ը և Մարտին Վարդապարյանի «Սիրո խոսք Հայաստանի»-ն:

Որպես բիս ջութակահարները նվագեցին Էդվարդ Միրզոյանի «Տոնական վալսը»:

Համերգը տեղի է ունեցել First Parish of Bedford Բերդֆորդ քաղաքի եկեղեցում:

Հայկ Յովսեփյան, Անի Յովսեփյան (Շամախյան)

Լիլիթ Սուրադյան, Արփիմե Ազատյան

Քնարիկ Ներկարարյան, Նունե Հակոբյան

Քնարիկ Ներկարարյան, Նունե Հակոբյան

են, հնացած են, արդեն չէին համապատասխանում ծրագրերին, աշխատանքը դժվարացել էր և դուրս գրված սարքավորումներ էլ կան և առաջին անհրաժեշտությունը երկու համակարգիչներն էին, որ Դուք նվիրաբերեցիք:

- Այո, ի վերջո, որոշեցինք բարեգործական համերգ նվագել: Համերգն սկզբում որոշեցինք չորսով կատարել՝ Եղիշե Մանուչարյանը, Վիկտորյա Ավետիսյանը և մենք՝ ես և Սարգիսը, բայց հետո միտք առաջացավ ինչու չդիմել մեր շրջակայքում բնակվող հայ երաժիշտներին, որոնք շատ մեծ սիրով համաձայնեցին: Եւրոյ 15 երաժիշտ մասնակցեցին համերգին, մեզ միացան նաև այլազգի կատարող մեր բարեկամները:

- Խնդրեմ նշեք մասնակիցների անունները և ինչ երկեր են կատարել:

- Համերգի ներածական խոսքը՝ Անի Յովսեփյանի (Շամախյան):

- Լիլիթ Կարապետյան-Շուգարյանը (ղաշնամուր) կատարեց՝ Ա. Բաբաջանյանի «Էլեգիա»-ն, Կոնստանտին Պետրոսյանի «Թամարա»-ի և Գրիգոր Առաքելյանի «Ջողջման սաղմոս»-ի նախաբանը զաշնամուրի համար,

- Լիլիթ Սուրադյանը (ալտ) և Արփիմե Ազատյանը (ջութակ) կատարեցին ամերիկացի կոմպոզիտոր Մարշալ Ֆայնի՝ Քոչարի և Հարսեմ գնում, «Հոտաղների պարը» պիեսը նաև Կոմիտասի «Ծիծեռնակ»-ի՝ Գ. Աճեմյանի փոխադրումը:

- Ղաշնակահարներ Լևոն Յովսեփյանը և Նունե Հակոբյանը՝ 4 ձեռքի համար զաշնամուրային երկեր կատարեցին՝ Ստեփան Նադոյանի «Մեղեդի»-ն և Դավիթ Ազատյանի՝ «Ժողովողական»-ը:

- Արմեն Ղազարյանը (ջութակ)՝ հնչեցրեց Կոմիտասի «Քելեր Ցոլեր» և «Վաղարշապատի պարը» 4. Դոմբակի փոխադրմամբ, կոմպերտմայստեր Լևոն Յովսեփյան:

- Երգչուհի Քնարիկ Ներկարարյանը (սոպրանո) կատա-

րումները՝ Կոմիտաս՝ «Կռունկ»:

- Արմենուհի Յովակիմյանը կատարել է Էդուարդ Բաղդասարյանի «Նոկտյուրն» նվագակցել է Անի Յովսեփյանը:

- Կազմվել է զաշնամուրային Տրիո՝ Նունե Հակոբյան, Սարգիս Կարապետյան (ջութակ), և ընկերաբար մասնակցեց ուկրաինացի Անդրեյ Սոբչենկոն (ալտ սաքսոֆոն) և կատարել են՝ Ալեքսանդր Հարությունյանի Սյուիտը Տրիոյի համար՝ գրված 1992 թվականին, Միչիգանի համալսարանի «Վերդեր» եռյակի պաստվերով (ղաշնամուր, ջութակ, կլառնետ): 200 ստեղծագործություն են պատվիրված իրենց անսամբլի համար: 2-րդ մասը կլառնետի և զաշնամուրի մռայլ երկխոսություն է, որից հետո attacca-ով անցնում է 3-րդ մաս՝ «Քոչարի»-ին բնագիրը կլառնետի համար է, սակայն մենք փոխադրումը՝ կատարեցինք Անդրեյի հետ սաքսոֆոնի համար և համերգին կատարեցինք նաև այս երկը:

- Լարային քառյակը կատարեց՝ (Սարգիս Կարապետյան՝ 1-ին ջութակ, Արփիմե Ազատյան՝ 2-րդ ջութակ, Լիլիթ Սուրադյան՝ ալտ, Չերի Քիմ՝ թավջութակ) Կոմիտաս-Ասլամազյան «Կաքավիկ» և Ռուբեն Ալթունյան «Բերդ պար»:

- Ղաշնամուրային եռյակը կատարեց՝ Կոմիտասի «Սկերցո»-ն, անսամբլի արտիստական կազմն էր Նունե Հակոբյան, Սարգիս Կարապետյան և Չերի Քերիմ:

- Երգիչները՝ Վիկտորյա Ավետիսյանը կատարեց Ա. Հարությունյանի «Երգի իմ համար»-ը, Եղիշե Մանուչարյանը՝ Ա. Տիգրանյանի «Ամուշ» օպերայից «Բարձր սարեր»-ը:

- Վիկտորյա Ավետիսյանի ստուդիայի երգչախումբը՝ 6-22 տարեկան տարբեր ազգերի երգիչներ են: Խումբը կոչվում է «Սերիմի» մեներգիչներ անսամբլ, որը կատարել է Ստեփան Լուսինյանի «Նոր Հայաստան» խմբերգը, նվագակցող՝ Նունե Հակոբյան:

- Ղաշնամուրային կվինտետը կատարեց՝ Ա. Հարությունյանի «Սաաունցիների պարը» (նշված քառյակին՝ միացավ

- Ի՞նչ կցանկանաք լրացնել Ձեր ստեղծագործական գործունեության մասին, որը շատ բուռն է և տեսնում են խարսխված է Ձեր ընտանիքի եռանդուն և հայրենասեր գործունեության վրա:

- Մենք Անդրեյի հետ ստեղծեցինք «ՆՈՐ» տրիոն արդեն 15 տարի է, որ գործում է: Տարբեր ծրագրերով հանդես ենք եկել, տարբեր փոխադրումներ կատարելով և ընդգրկելով նաև երգիչների: Օրինակ, Է. Աբրահամյանի «Ախ ինչ լավ է» ռոմանսը փոխադրել ենք այս գործիքային կազմի համար կամ Ա. Սպենդիարյանի ռոմանսներից, որպեսզի այս կազմով էլ հայ կոմպոզիտորներին լսելի դարձնենք:

Սարգիսն էլ Կվարտետ է կազմում և հայ կոմպոզիտորների գործեր նվագում հաճախ և տարբեր առիթներով:

- Շնորհակալություն Ձեր հայրենամարտ գործի և հայի տեսակի համար:

Արամ Խաչատրյանի համերգասրահում հանդիպման ավարտին ընկերներն ու բարեկամները ծաղկեփնջերով ողողեցին երաժիշտների հայրենասեր ընտանիքին երախտիքի և սպասումի նոր հանդիպումների ակնկալիքով հայաստանյան տարբեր դահլիճներում և հետաքրքիր միջոցառումներով:

Ազգային երաժշտության մասին և երևանյան հանդիպումների հարցազրույցը շարունակելի է տե՛ս՝ հաջորդ համարում:

ԳՐԱՐ ԵԱԳՈՒՍ

Երաժշտագետ, հրատարակիչ,
«ԵՊԿ հրատարակչության» հիմնադիր-վարիչ,
հայ մասնագիտական մամուլի և գիտական
պարբերականների հիմնադիր,
Ֆրանսիայի «Արարատ» միջազգային գիտությունների
ակադեմիայի թղթակից ակադեմիկոս

Դավիթ Ղազարյան (ռեկտորի խորհրդական, խմբավարության և դիրիժորության ամբիոնի վարիչ), Վարվառա Յովհաննիսյան (ԵՊԿ գրադարանի վարիչ), Սարգիս Կարապետյան (մեկենաս), Սոֆա Ազնաուրյան (ԵՊԿ հրատարակչության խմբագիր), Նունե Հակոբյան (մեկենաս), Շովիմար Սովսիսյան (ԵՊԿ պրոռեկտոր), Գոհար Շագոյան (ԵՊԿ հրատարակչության վարիչ), Քրիստինե Սեյմարյան (ԵՊԿ պրոռեկտոր), Սոմա Յովհաննիսյան (ԵՊԿ ռեկտոր)

ԵՊԿ Կ. Սարաջևի անվան գրադարանին նվիրաբերած տեխնիկական թվայնացման աշխատանքների համար

«ԵՊԿ հրատարակչության» տեխնիկական նորացվեց երկու համակարգչով

ԵՊԿ մեղավներով՝ պարգևատրվեցին Նունե Հակոբյանը և Սերգեյ Կարապետյանը և ԵՊԿ Շնորհակալագրերով՝ Բոստոնաբնակ շրջանավարտները

Սերգեյ Կոսենյան. Թավջութակով՝ համերգային բեմում եւ բնության գրկում

ԵՐԵՎԱՆ-ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

Հայտնի թավջութակահար Սերգեյ Կոսենյանը ծնվել է Երևանում, Հայաստանի վաստակավոր արտիստ, անվանի ալտահար, Կոմիտասի անվան պետական լարային քառյակի անդամ Ալեքսանդր Կոսենյանի և ջութակահար Կարինե Ռոստոմբեկյանի ընտանիքում։ Սովորելով Երևանում, ապա Փարիզում՝ Սերգեյն արժանացել է մրցանակների և կոչումների միջազգային հեղինակավոր մրցույթներում։ Նրա երկացանկում ընդգրկված են արևմտաեվրոպական, հայ և ռուս դասականների, ինչպես նաև ժամանակակից հեղինակների ստեղծագործություններ։ 2014-ին Տորեոնում (Մեքսիկա) հիմնել է «Արթ տրիոն», 2017-ին՝ «Կոսենյան անսամբլը» Սալտիլոյում (Մեքսիկա), իսկ 2023-ին՝ դաշնամուրային դուետ և դաշնամուրային տրիո՝ մրցանակակիր երաժիշտներ, «Գրեմիի» ձայնագրման ակադեմիայի անդամներ Միքայել Հայրապետյանի և Ֆիլիպ Վայնմանի հետ։ Վարպետության դասեր է վերցրել համաշխարհային մակարդակի այնպիսի երաժիշտներից, ինչպիսիք են Մստիսլավ Ռոստրոպովիչը, Տիբոր Կարգան, Ֆիլիպ Մյուլլերը և ուրիշներ։

- Սերգեյ, դու առաջին թավջութակահարն ես, որ ձայնագրել է Բախի սյուիտները Ամերիկայի բնության տարբեր անկյուններում՝ Գրանդ Քենյոնից (Արիզոնա) մինչև Սեքվոյա ազգային պարկ (Կալիֆորնիա)։ Ենթադրում եմ, որ դա թե՛ հաճելի, թե՛ դժվարին փորձառություն էր։

- Այո, իսկապես, ինձ համար սա շատ յուրահատուկ երաժշտական նախագիծ է։ Տեսե՛ք, երաժշտության և բնության մեջ կա մի ընդհանուր բան՝ ներդաշնակ հարաբերություն։ Գեղեցկություն, որը հասանելի է բոլորին։ Աշխատելով այս նախագծի վրա՝ ես ուզում եմ ամեն անգամ մի նոր բան բացահայտել ձևերի, հնչյունների, գույների այս միաձուլման մեջ և տալ մարդկանց։ Ինձ թվում է, որ այս նախագիծը կարող է խրախուսել մարդկանց հաճախել դասական երաժշտության համերգների և ընդհանրապես զբաղվել արվեստով։

- Արդեն քառորդ դար երաժիշտներն ահագնացում են այն մասին, որ թավջութակի պահանջարկը շատ ցածր է ոչ միայն Հայաստանում, այլև ամբողջ աշխարհում։ Գիշտ է։

- Ցավոք, ճիշտ է։ Այս միտումը շարունակվում է մինչ օրս։ Ի լրումն ձեր նշած պահանջարկի, կա մասնագետների պակաս, որոնք կարող են նոր սերնդին փոխանցել նախկին վարպետների մասնագիտական ավանդույթները։ Թավջութակը չափազանց թանկ գործիք է։ Անցյալի մեծ թավջութակահարներից շատերը նվագել են տարբեր հիմնադրամների և մասնավոր հավաքորդներին պատկանող կոլեկցիոն գործիքներ։ Պրոֆեսիոնալ մակարդակի հասնելու համար հարկավոր է մի քանի գործոնների համադրություն, նախ՝ բնական տաղանդ, ուսուցիչ, աշխատասիրություն և գործիք, որը կօգնի լիովին բացահայտել ձայնային երանգների ողջ գունալանակը։

- Ձեր ուսուցիչներից ո՞ւմ կցանկանայիք նշել։

- Այնպես ստացվեց, որ սովորեցի տարբեր երկրների մասնագետների հետ։ Ընդունելով նրանց փորձն ու տեխնիկան՝ ես հիշում եմ մի հրաշալի ուսուցիչ և, առաջին հերթին, լավ մարդու։ Ալեքսանդր Չաուշյան ավագին, որի ղեկավարությամբ սկսեցի ուսումնասիրել Բախի սյուիտները, որոնք այժմ կատարում եմ այս նախագծում։ Ալեքսանդր Չաուշյանը մանկավարժական մեծ շնորհ ուներ՝ հետաքրքրություն արթնացնել և սիրահարվել տալ երաժշտությանն ու գործիքին։ Ես որպես ուսանող միշտ մեծ ոգևորությամբ եմ հաճախել նրա դասերին։ Այնուհետև, շատ կարճ ժամանակահատվածում ես կարողացա շատ բան սովորել Մստիսլավ Ռոստրոպովիչից, որը պատասխանեց իմ մասնագիտական բոլոր հարցերին և հաղորդեց թավջութակի կատարման տեխնիկական և երաժշտական ասպեկտների գաղտնիքները։ Ինձ բախտ է վիճակվել ծանաչել և մոտիկից չփվել այնպիսի ականավոր արվեստագետների հետ, ինչպիսիք են

Սերգեյ Կոսենյան

Գերոնտի Թալալյանը, Ռոբերտ Ամիրխանյանը, Ստեփան Շաքարյանը, Սեդեա Աբրահամյանը և Էդուարդ Միրզոյանը։ Էդուարդ Միրզոյանի թավջութակի և դաշնամուրի Սոնատը, որը նվիրված է Ռոստրոպովիչին, առաջին անգամ ես կատարեցի Փարիզում, որից հետո այս Սոնատը դարձավ Պիեռ Լանտիեի անվան թավջութակահարների միջազգային մրցույթի պարտադիր ստեղծագործություն։ Հետագայում, երբ Երևանում էի, այցելելով Էդուարդ Միրզոյանի թավջութակահարին, նրանից նվեր ստացա այս Սոնատի թղթային երաժշտությունը՝ հեղինակային ինքնագրով։

- Կպատմե՞ք, խնդրեմ, ձեր ամենահիշարժան կատարման մասին և ինչպես ծնվեց դրանում ձայնագրելու գաղափարը։

- 2015 թ. Հայաստանում առաջին անգամ թավջութակը հնչել է Սանահինի հնագույն տաճարում։ Չայնագրեցի Բախի երաժշտությունը, և այնտեղից էլ ծնվեց այս նախագծի գաղափարը։ Իսկ ԱՄՆ ժամանելուց հետո սկսեցի իրականացնել այս ծրագիրը։ Ինչ վերաբերում է համերգային կատարումներին, ես բազմիցս ելույթներ եմ ունեցել աշխարհի տարբեր բեմերում ու տարբեր նվագախմբերի հետ՝ որպես մենակատար, բայց ամենահիշարժան համերգը կրկին տեղի ունեցավ 2015 թ., Երևանում, ականավոր երաժիշտ, դաշնակահար, երգեհոնահար և կոմպոզիտոր Հովհաննես Սանուկյանի հետ միասին, որն ինձ է նվիրել իր ստեղծագործություններից։ Հայաստանում առաջին անգամ մեկ համերգով կատարեցինք Բեթովենի՝ թավջութակի և դաշնամուրի համար գրված բոլոր հինգ սոնատները։ Մոտ երեք ժամ տևած համերգը թողեց ամերևակայելի տպավորություն, որոնք առաջիկայում կրկնվեն ԱՄՆ-ում։

- Ձեր թավջութակի կատարումը լսել ենք Ռուդոլֆ Խառատյանի «Երկու արև» բալետում, որը բեմադրվել է 2015 թ., Երևանում և այնուհետև մի քանի անգամ հեռարձակվել հեղինակավոր «Մեցցո» հեռուստաալիքով։ Դա անմխափա իրադարձություն էր հայ երաժշտության և բեմական պարի պատմության մեջ։

- Դուք ճիշտ եք։ Սա իսկապես արտասովոր իրադարձություն է հայ արվեստի համար։ Ի լրումն հայ կոմպոզիտորների՝ Մաշտոցի, Նարեկացու, Խաչատրյանի, Հովհաննեսի, Բաբաջանյանի, Տերտերյանի և Արիյանի անչափ հետաքրք-

Ֆիլիպ Վայնման, Միքայել Հայրապետյան, Սերգեյ Կոսենյան
(«Ջիպպեր» համերգասրահ, Լոս Անջելես)

րական ցանկի, որոնց ստեղծագործությունները բալետում օգտագործվեցին՝ ցույց տալով հայ երաժշտության հարուստ պատմությունը, առաջին անգամ այս բեմադրությունը հեռարձակվեց աշխարհի ավելի քան 80 երկրներում, 60 միլիոնանոց լսարանի համար։ Այս բալետը 2021 թ. մինչ օրս պարբերաբար հեռարձակվում է ամբողջ աշխարհում, Վաշինգտոնի բալետի մենակատար Ջոնաթան Ջորդանը պարում է թավջութակի համար գրված առանձին համար, որ հեղինակել էր կանադահայ ականավոր կոմպոզիտոր Աշոտ Արիյանը։ Տվյալ համարը ձայնագրել եմ հատուկ այս բալետի բեմադրության համար՝ հռչակավոր բալետմայստեր Ռուդոլֆ Խառատյանի ղեկավարությամբ։ Սա մեծ իրադարձություն է ամբողջ Հայաստանի համար, և ես անչափ ուրախ եմ լինել այս մեծ նախագծի մի մասը։

- Հայ կոմպոզիտորները ձեզ են նվիրել ստեղծագործություններ թավջութակի համար։ Դրանք կատարելիս թույլատրում եք մեկնաբանության որոշակի ազատություն հաշվի առնելով այն փաստը, որ դրանք «պատկանում են» ձեզ։

- Ինձ համար անձնական մեկնաբանությունը միշտ անբախտելիորեն կապված է կոմպոզիտորի մտադրության հետ։ Փորձում եմ հավատարիմ մնալ ոսկե միջինին՝ ցուցադրելով կատարողական ստեղծագործականություն, որը համահունչ է կոմպոզիտորների գաղափարներին։ Նրանց հետ հաճախ եմ քննարկում իրենց տեսլականը և առաջարկում եմ ստեղծագործության իմ մեկնաբանությունը։ Մեզ միշտ հաջողվում է փոխըմբռնում գտնել։

- Եվ ավանդաբար կցանկանայինք իմանալ Հայաստանի և հայ երաժշտության հետ կապված ձեր առաջիկա նախագծերի մասին։

- Նախատեսում եմ 2024 թ. շրջապայել Մեքսիկայում, որտեղ առաջին անգամ կհնչեն հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները, ինչպես նաև մույն ծրագրով հյուրախաղեր կլինեն ԱՄՆ մի շարք քաղաքներով։ Այս պահին քննարկվում է նաև եվրոպական շրջապայությունը։ Բայց սա արդեն կլինի 2025-2026 թվականներին...

ԱՐԾՎԻ ԲԱՆԶԻՆՅԱՆ
<https://azg.am/am/%d5%bd%d5%a5%d6%80%d5%a3%d5%a5%d5%b5>

Երաժշտությունը միակ լեզուն է, որը չի թարգմանվում

Արամ Խաչատրյանն այն մեծանուն հայերից է, որն իր համճարով հայության կյանքին նոր զույն, նոր ռիթմ, նոր խոսք ու հնչյուն պարգևեց։ Այս տարի գրեթե բոլոր երաժշտական հաստատություններում նշվում է մեծանուն կոմպոզիտորի ծննդյան 120-ամյակը։ Սույն թվականի հունիսի 7-ին Արմավիրի մարզի՝ Բաղրամյան համայնքի, Լեռնազոգ գյուղի երաժշտական դպրոցում տեղի ունեցավ հաշվետու համերգ «Արամ Խաչատրյան 120» խորագրով, որի ընթացքում երաժշտական կատարումներից բացի ներկայացվեց Արամ Խաչատրյանի կյանքը հանդիսատեսին տեսանելի և շատ հետաքրքիր ձևով, շնորհիվ Ա.Խաչատրյանին տիպիկ մարմնավորող տղայի՝ Գրիգոր Գրիգորյանի։ Կոմպոզիտորի երաժշտական կերպարն այնքան է վառ է յուրաքանչյուրիս մեջ, Գրիգորը չլինելով երաժիշտ՝ հրաշալի զգաց և ցուցադրեց այն ամենը, ինչ ապրել էր կոմպոզիտորը տվյալ պահին։ Թե՛ ներկայացման, և թե՛ երաժշտական կատարումների ժամանակ հնչեցին կոմպոզիտորի ամենահայտնի ստեղծագործություններից հատվածներ, որոնք ուղղակի անհմար է չճանաչել նույնիսկ առաջին իսկ հնչյուններից։

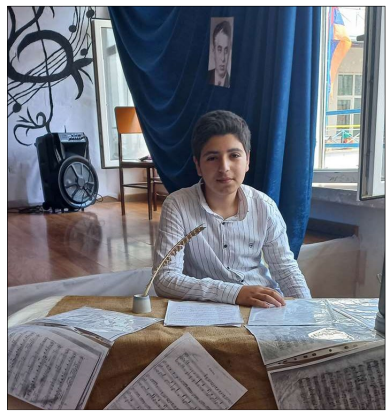

Անահիտ Նազարյան, Ելիզավետա Ղազարյան, Սիրանուշ Գևորգյան, Արաքսյա Մուրադյան, Լիդա Մկրտչյան

Երաժշտությունը միակ լեզուն է, որը չի թարգմանվում

10 Դրանք են՝ «Գայանե» բալետից հատվածներ, «Դիմակահանդես», «Կենաց երգ», «Պեպո» ֆիլմից հատված և այլն: Այս առիթով կոմպոզիտոր Ռադիոն Շչեդրինը գրել է՝ «Չկա որևէ պրոֆեսիոնալ, որն այն անգիր չիմանա, չվերաբերվի քերն համարանքի զգացումով»: Կոմպոզիտորի հանդեպ սերը կարող է լինել ամենքի մեջ, բայց երաժշտական բնագավառում սերը դեպի կոմպոզիտորներին ավելի են ներշնչում թե՛ տնօրինությունը՝ համծինս Ելիզավետա Ղազարյանի, թե՛ ուսուցչական անձնակազմը. տեսաբան՝ Լ.Մկրտչյան, դաշնակահարուհիներ՝ Ս.Գևորգյան, Ա.Սուրադյան, և քանոնահարուհի՝ Ա.Նազարյան: Համերգի ընթացքում հնչեցին նաև ստեղծագործություններ՝ գրված քանոն գործիքի համար, որպես մենակատար, ինչպես նաև դուետով և տրիոյով: Հնչեցին Կոմիտաս վարդապետի ստեղծագործություններից, քանի որ գաղտնիք չէ, թե ինչքան սերտ կապ կա նրանց միջև: Բավական չէ այն, որ նրանք երկուսն էլ սերում էին Գողթան գավառից, այլ նաև Կոմիտասը եղել է Ա.Խաչատրյանի մեծա-

նը՝ շոգից ծարաված ծամփորդ եմ դառնում, որ փափագած շուրթերով խմում ու խմում է կարկաչափոս աղբյուրից: Կոմիտասի երաժշտությունն էլ այդ աղբյուրի պես է կենսուրախ ու բանաստեղծական: Կոմիտասը եղել է, կա ու կմնա իմ ամենամեծ ուսուցիչը»: Ա.Խաչատրյանը լինելով հայ, երկար ժամանակ ստեղծագործել է Հայաստանի սահմաններից դուրս և շարունակել է գերել նաև արտերկրում բնակվող ազգությունների սրտերը այնպես, որ ասել են՝ «Պատմեք մեզ այդ ժողովրդի մասին, ցույց տվեք երկիրը, որն այդպիսի արվեստ է ստեղծում»: Չնայած այդ ամենին ի պատասխան կոմպոզիտորն ասել է՝ «Ես հայ եմ, եղել եմ, կամ ու կլինեմ հայ, և իմ ստեղծագործությունները ամենից առաջ պատկանում են իմ հարազատ ժողովրդին, և իմ Հայրենիքին, Հայաստանին»: Համերգի ավարտին իր շնորհակալական խոսքն ուղղեց Արմավիրի արվեստի պետական թրվեջի դասախոս՝ Տիգրան Պաղարյանը, որը նաև եղել է մեծն կոմպոզիտոր՝ Ա.Խաչատրյանի սանը: Մեծ պատիվ է այսօր կանգնելու նման մարդու կողքին, և շնորհակալ ենք անչափ

Արգիշիր Արգիշիրյան

Ներքև, որոնք այս օրերին տաժում է հայ ժողովուրդը: Եթե գոնե փոքր ինչ ստացվել է, ես կհամարեմ, որ հաջողել եմ»:

Արմավիրի մարզի՝ Բաղրամյան համայնքի, Լեռնագոգ գյուղի երաժշտական դպրոցի ուսուցիչները, սաները և համերգի հյուրերը

Համերգի մասնակիցները

գույն ուսուցիչը: Այդ առումով կոմպոզիտորն ասել է՝ «Ես Կոմիտասի կյանքի գործը կենսանցների հիմք զգելուն, այդ հիմքը լուսեղենն է, ներդաշնակ և միաժամանակ ամուր խարսխված հողին: Երբ լսում եմ Կոմիտասի երաժշտություն-

ներ հրավերքն ընդունելու, և ներկա գտնվելու համար: Ամփոփելով, ցանկանում եմք մեջբերել կոմպոզիտորի խոսքերը. «Ես ձգտել եմ ընդհանրացված երաժշտական պատկերներում մարմնավորել այն խոհերն ու հոգեկան զգացմունք-

ԼԻՂԱ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Երաժշտության տեսաբան

Օպերային երգիչ լինելը, դա բախտ է, արկաններ են եւ ծանր աշխատանք

Օպերային թատրոնի կուլիսներն անկարագրելի լուսավոր ու յուրահատուկ էներգետիկ դաշտ ունեն: Թատրոնի կուլիսները, շուտով մեկ դարյա պատմություն կունենան, որի ընթացքում լիցքավորվորել են անսահման քանակությամբ տաղանդների ներկայությամբ: Այդ տաղանդների անցյալն ու ներկան միաձուլվելով, տարիներ շարունակ, ամեն ներկայացման կուլիսային և բեմական հեքիաթային մթնոլորտում, ուժ են ներշնչում Թատրոնի ապագային, լուսավորելով այն:

Շատ հետաքրքիր մարդկանց են հանդիպել կուլիսներում՝ լինեն դա ռեժիսորներ, մենակատարներ, թե՛ ռեկվիզիտորներ կամ բեմի մեքենավարներ, երգչախմբի կամ բալետի արտիստներ, թե՛ լուսային կամ ծայնային բաժնիների տեխնիկական ինժեներներ, միմյանի դերասաններ թե՛ հագուստի կամ դիմահարդարման աշխատակիցներ, յուրաքանչյուրն իր լույսն ունի միասնական աշխատանքում և յուրաքանչյուրը յուրահատուկ հետաքրքիր անձնավորություն է սույն կուլիսիկում:

Այդպիսի յուրահատուկ անձնավորություններից մեկն է, նախկինում մենակատար, իսկ այժմ երգչախմբի արտիստ, տաղանդավոր երգիչ և փայտագործ՝ Սարգիս Զաքարյանը, ում համոզեցի պատմել իր մասին այս հոդվածում՝ կարծելով, որ այն հետաքրքիր և օգտակար կլինի երիտասարդ սերնդի համար:

- Սովորել եմ Տիգրանյանի անվան երաժշտական դպրոցում, ջութակի բաժնում: Զուգահեռ նաև հաճախել եմ պարային խմբակներ: Բավականին երկար ժամանակ զբաղվել եմ նաև սպորտով՝ բեթս առնելով, իսկ հետո ձեռքի զնդակ: Դեռ մանուկ հասակից սիրել եմ քանդակագործություն:

- Իսկ երգարվեստ ինչպե՞ս ընտրեցիք:
- Մուտքը դեպի վոկալ արվեստ պլանավորված չի եղել: 1967 թ. բացվեց Երաժշտամանկավարժական ուսումնարանը, այժմ՝ Երևանի Առնո Բաբաջանյանի անվան երաժշտամանկավարժական պետական թրվեջը: Մասկակցեցի ընդունելության քննություններին և բարձր գնահատականներով ընդունվեցի վոկալ բաժին:
- Ո՞վ է եղել Ձեր առաջին ուսուցիչը:

- Իմ առաջին ուսուցիչը եղել է Ադա Պավլովնա Յանովսկայան: Պետք է նշեմ, որ ուսումնարանի տարիներն ինձ առանձնապես շատ բան չտվեցին՝ ավարտեցի գերազանց: 1971 թվականին ընդունվեցի Երևանի պետական կոնսեր-

Սարգիս Զաքարյան

վատորիա՝ պրոֆեսոր Թամարա Շահնազարյանի մասնագիտական դասարան: Դժվարին ու ծանր էին առաջին երկու տարիները՝ վերին աստիճան պահանջկոտ և խիստ մասնագետ էր Թամարա Կոնստանտինովնան: 45 րոպե դասընթացից հետո դուրս էի գալիս դասարանից, թվում էր թե այլևս ուժ չկա քայլելու կամ անգամ խոսելու: Երկու տարի անց Կոնսերվատորիա հրավիրվեց ժողովրդական արտիստ Արշավիր Կարապետյանը՝ հրաշալի երգիչ, հիմնալի անձնավորություն, ում շնորհիվ սկիզբ առավ իմ մեներգչի կարիերան:

- Ինչպե՞ս եկաք օպերային թատրոն:
- 4-րդ կուրսի ուսանող էի, երբ Արշավիր Կարապետյանը որոշեց ինձ ներկայացնել Օպերային թատրոնի դեկավարությանը: Չեմ հիշում ինչ երգեցի լսումների ժամանակ, սակայն վերջացնելուն պես, որոշեցին ինձ զբաղեցնել միանգամից 4 ներկայացումներում, իհարկե փոքր դերերով:

Հիշում եմ իմ առաջին ելույթն Օպերայի բեմում: Դա մի մեծ քննություն էր ինձ համար՝ նոր զգացումներ, հուզմունք և մեծ պատասխանատվություն: Երգելու ժամանակ ինձ թվում էր ծայնս չի հասնում դաշիլիժ, նվագախմբի հնչողությունը կարծես պատմեշ հանդիսանար ծայնի թռիչքին: Ներկայացումից հետո, ինձ ժպտալով մոտեցավ Արշավիր Կարապետյանը և ասած. «Սարգիս, ես չեի սպասում, օրկեստրը ծածկում ես, դաշիլիժի ամենահեռու կետից հնչում է ծայնդ»: Այդ խոսքերը իհարկե ինձ համար դարձան ոգևորության աղբյուր և այսպես շարունակ նոր դերեր:

- Մեծերից էլ ու՞մ հետ եք երգել մեր օպերային թատրոնի բեմում:

- Ինձ բախտ է վիճակվել երգել մեծանուն երգիչ, երգչուհիների հետ: Դա ինձ համար և՛ երջանկություն էր, և՛ փորձ ձեռք բերելու մեծ հնարավորություն: Անչափ երախտապարտ եմ նաև ազգի պարծանք՝ Նար Դովհաննիսյանին, Գոհար Գասպարյանին, իմ վարպետ Արշավիր Կարապետյանին, Միհրան Երկաթին և շատ ուրիշներին ում հետ բախտ եմ ունեցել մույն բեմում ներկայացումներ երգելու:

Ինչ ասեմ, օպերային երգիչ լինելը, դա բախտ է, գրկանքներ են և ծանր աշխատանք:

Սարգիս Զաքարյանի աշխատանքներից

ՎԻԿՏՈՐՅԱ ՓՈՇՈՏՅԱՆ
Երաժշտական թատրոնի ռեժիսոր

«ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

❖ Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիան և «Բյոզենդորֆեր» գործարանն ամռանն ունեցել են հերթական համագործակցությունը:

Անդրեյ Կուրբետ

Պրոֆեսոր Կարինե Օհանյանի մասնագիտական դասարանը ներկայացնող և Արամ Խաչատրյանի անվան 19-րդ միջազգային մրցույթի դափնեկիր **Անդրեյ Կուրբետին** վիեննա էր հրավիրել «Բյոզենդորֆեր» ռոյալների գործարանը՝ ի դեմս տնօրեն Սաբինե Գրուբմյուլլերի և խորհրդատու Օլգա Յուբերի: Առաջին ելույթը՝ օգոստոսի 22-ին էր, «Բյոզենդորֆեր» Նոյշտատդի ֆաբրիկայում (*Besendorfe Piano Selection Centre Wiener Neustadt*) և նվիրված էր միջինասիական համրապետությունների Դես-

պանների հետ հանդիպմանը, երկրորդը՝ օգոստոսի 28-ին «Բյոզենդորֆեր» սալոնում, որտեղ մայիս ամսին առաջին անգամ նվագել էին Անդրեյ Կուրբետն ու Երևանի կոնսերվատորիայի Դաշնամուրային ֆակուլտետի մի քանի ներկայացուցիչ: Այս անգամ մեր ուսանողին առաջարկվել է մենահամերգային ելույթ, հետևյալ ծրագրով՝ Յոզեֆ Յայդնի N 38-րդ, F-dur կլավիրային Սոնատը, Ֆրեդերիկ Շոպենի Մագուրկաներից օր. 17-ը, Նոկտյուրնը օր. 48 N 1-ին, Բալլադը օր. 23 N 1-ին, Ֆերենց Լիստի Մեֆիստոֆել N 1-ին, Առնո Բարաջանյանի «Պոեն»ը: Ավստրիական Այզենշտատ քաղաքում Անդրեյ Կուրբետի համար կազմակերպվել էին չորս օրվա Յոզեֆ Յայդնի հարազատ վայրերով, նա հասցրել է քայլել Զալցբուրգով: Նրա բնութագրմամբ դաշնակահարի համար «Բյոզենդորֆ»-ը կատարողին հնարավորություն է տալիս զգալ բարձրաճաշակ, մրբին, ազնվական, էլեգանտ ու կենդանի հնչողությունը:

❖ Դաշնամուրային ֆակուլտետի 2-րդ կուրսի ուսանող **Սիլվի Դովհաննիսյանը** (ղեկավար՝ պրոֆեսոր Գեորգի Ավանեսով) «*American Virtuoso*» միջազգային երաժշտական մրցույթի գալա համերգին ելույթ է ունեցել Նյու-Յորքի Քարնեգի համերգասրահում: Մրցութային առջանց փուլը կայացել էր 2022 թ. նվագել է Յոզեֆ Յայդնի Es dur Սոնատը և Նիկո-

լո Պազանինի-Ֆերենց Լիստի E-dur Էտյուդը: Այդ տարի իր հարազատ Ալեքսանդր Աճեմյանի անվ. երաժշտական դպ-

Սիլվի Դովհաննիսյան

րոցի չորսնակարտ էր: «*American Virtuoso*» միջազգային երաժշտական մրցույթի 2-րդ աստիճան փուլում և Գալա համերգին դափնեկիր դաշնակահարն արդեն ԵՊՀ առաջին կուրսի ուսանող էր և կատարել է Ֆրեդերիկ Շոպենի թիվ 1 Սկերցոն, Սերգեյ Ռախմանինովի *gis-moll* Պրելյուդը:

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐՈՒՄ ԵՆՔ

❖ Օսլոյում (Նորվեգիա) օգոստոսի 15-ից 26-ը կայացած «Սոնյա թագուհու մեներգիչների միջազգային մրցույթ»-ում *Queen Sonja Singing Competition* 2-րդ մրցանակի է արժանացել ԵՊՀ Ակադեմիական երգեցողության մասնագիտացման 2022 թ. լավագույն շրջանավարտ **Ակսել Դավեյանը**: Նա սովորել է ԴՀ վաստակավոր արտիստ, դոցենտ Արմուդ Քոչարյանի մասնագիտական դասարանում: Մրցանակակիր բարիտոնն այսօր ներկայացնում է Ցյուրիխի օպերային թատրոնի «Միջազգային օպերային ստուդիա»-ն, նա «*TACT Artists Management*»-ի անդամ է: Հուլիսին արժանացել է «Ելենա Օբրազցովայի անվան երիտասարդ օպերային երգիչների միջազգային մրցույթ»-ի

Ակսել Դավեյան

(Սանկտ-Պետերբուրգ) *Фонд Елены Образцовой* առաջին մրցանակին:

«Սոնյա թագուհու մեներգիչների մրցույթը» հիմնադրել է Օսլոյի Ֆիլիարմոնիկ նվագախմբի դիրիժոր Մարիս Յանսոնը: 1988 թ. ստեղծված մրցույթը յոթ տարի միայն դաշնակահարների համար էր: 1995-ին ակադեմիական երգեցողության կատարողական արվեստի դասականներից մեկի Կիրստեն Ֆալգստադի ծննդյան 100-ամյակից հետո սահմանվում է նաև երկու տարին մեկ անգամ կազմակերպվող երիտասարդ մեներգիչների մրցույթ, որի համաձայնմբում եղել են XX դարի համաշխարհային օպերային արվեստի մեծագույն ներկայացուցիչներ՝ Ջոան Սագերլենդը, Թերեզա Բերգանցան, Կրիստա Լյուդվիգը, Թեո Ադամը, Բիրգիտ Նիլսոնը և այլք: Այս տարի հրավիրված էին Նորվեգիայի Ազգային Օպերայի և բալետի թատրոնի, Վաշինգտոնի օպերային թատրոնի, Մետրոպոլիտեն օպերայի, Վիեննայի Օպերային թատրոնի, Ամստերդամի Ազգային օպերայի և Ցյուրիխի օպերայի տնօրեններն ու ներկայացուցիչները:

«*Queen Sonja Singing Competition 2023*»-ին մասնակցության հայտ էր ներկայացրել 58 երկրի 500 երգիչ, ինչը վկայում է մրցույթի միջազգային հաջողության մասին: 40 ընտրվածներից եզրափակիչ փուլ էին անցել վեցը (այդ թվում՝ Հայաստանը ներկայացնող ևս մեկ ներկայացուցիչ, կոնսերվատորիայի շրջանավարտ **Նավասարդ Հակոբյանը**)՝ Հայաստանի, Շվեդիայի, Գերմանիայի, Ուկրաինայի և ԱՄՆ-ի երիտասարդ երգիչները, ովքեր Օսլոյի օպերային թատրոնում ուղիղ հեռարձակմամբ երկու բաժնից բաղկացած երեկոյին կատարեցին երկուական արիա: Մրցութային օրերին երիտասարդների համար կազմակերպվել էին վարպետության դասեր և կարիերայի զարգացման դասընթաց-

ներ: Ակսել Դավեյանը եզրափակչում երգեց Ռոբերտի արիան՝ Պ. Հայկովսկու «Իռլանդա» օպերայից և, ինչպես քննադատներն են գրում, ցուցադրեց լավ ֆրագավորում և դինամիկա, համաչափ ձայնի իմաստուն կառավարում: Երկրորդ կատարումը Վալենտինի «*Avant de quitter ces lieux*»-ն էր՝ Ը. Գունդի «Ֆաուստ» օպերայից, որի ընթացքում նկատելի էր հայ բարիտոնի էլեգանտ *mezza voce*-ի ու զինվորականի կեցվածքի մեկտեղումը: Նորվեգիայի ազգային օպերայի և բալետի թատրոնի դահլիճից ուղիղ հեռարձակմամբ ցուցադրվող մրցույթի եզրափակիչ համերգին ներկա էր Նորին Գերազանցություն Թագուհի Սոնյան, որն անձամբ հանձնեց հաղթողների դիպլոմները:

❖ ԵՊՀ Գյումրիի մասնաճյուղի 4-րդ կուրսի ուսանող **Արման Վարդանյանին** (դոցենտ՝ Գայանե Ղուկասյան) Իսպանիայում կայացած միջազգային մրցույթում երկրորդ մրցանակի արժանանալու առթիվ:

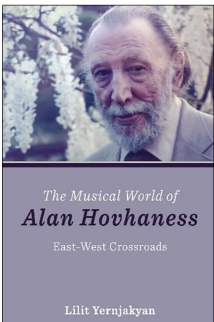
❖ ԵՊՀ Գյումրիի մասնաճյուղի երկրորդ կուրսի ուսանողուհի **Ստելլա Դավթյանին** (դոցենտ՝ Անի Ասատրյան) Ռուսաստանի Դաշնությունում կայացած միջազգային մրցույթներում 1-ին մրցանակի արժանանալու առթիվ:

❖ ԵՊՀ Գյումրիի մասնաճյուղի դասախոսներ **Գայանե Ղուկասյանին, Դիանա Խաչատրյանին և Սերգեյ Զաքարյանին**՝ ՀՀ բարձրագույն որակավորման կոմիտեի կողմից դոցենտի գիտական կոչման արժանանալու առթիվ:

Խմբագրական
Նյութը քաղված է կոնսերվատորիայի ֆեյսբուքյան էջից

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Առաջին հայ երաժշտագիտական հրապարակումը
Քենբրիջի գիտական հրատարակչությունում:

«Cambridge Scholars Publishing»-ը հունիսին լույս է ընծայել ԵՊՀ պրոֆեսոր, երաժշտագետ-արևելագետ, արվեստագիտության դոկտոր, ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող Լիլիթ Երնջակյանի՝ Lilith Yernjakyán «*The Musical World of Alan Hovhanness: East-West Crossroads*» աշխատությունը: Գիրքը ներառում է երկու մեծ ամերիկահայերի՝ Վիլյամ Սարոյան - Ալան Հովհաննես, ստեղծագործական համագործակցությունն ու մամակագրությունը:

Ինչպես նշել է պրոֆեսոր Լիլիթ Երնջակյանը 2015 թ. ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ հրատարակված «Ալան Հովհաննեսի երաժշտությունը Արևելք-Արևմուտք մշակութային խաչուղիներում» աշխատության առաջաբանում, Ալան Հովհաննեսի երաժշտական ժառանգության արևելյան հատվածի քննության առաջին փորձը իրականացրել էր իր սիրելի ուսուցչի՝ երաժշտագետ, կոմիտասագետ Ռոբերտ Աթայանի ղեկավարությամբ գրված դիպլոմային աշխատանքում: Երաժշտագետին մշ-

տապես հետաքրքրել են այս կոմպոզիտորի ստեղծագործական ինքնությանն ու բազմաթիվ ժառանգությանն առնչվող խնդիրները: Մենագրության հայերեն հրատարակությունից հետո *Cambridge Scholars Publishing*-ի առաջարկով նախաձեռնում է գրքի անգլերեն տարբերակի լույս ընծայումը: Հայտնի է՝ ամերիկահայերի մեծ ներդրումն այդ երկրի մշակույթի պատմության մեջ. Ռուբեն Մամուլյանը՝ կինոարվեստում, Արշիլ Գորկին՝ գեղանկարչության մեջ, Վիլյամ Սարոյանը՝ գրականության ասպարեզում և Ալան Հովհաննեսին՝ նվիրված գրքի անգլերեն հրատարակությանը պատրաստելու ընթացքում Լիլիթ Երնջակյանը հնարավորություն էր ունեցել ծանոթանալ Սթենֆորդի համալսարանի արխիվային նյութերին: Մինչ այդ անոնի փաստերը, դրանց ուսումնասիրությունը թույլ են տալիս մենագրության առաջնություն ղնել նաև Ալան Հովհաննեսի ու Վիլյամ Սարոյանի մամակագրությունը և առաջին անգամ ցույց տալ երկու մեծ ամերիկահայերի համագործակցությունը, նրանց հայացքներն՝ ինքնության ու ստեղծագործական խնդիրների շուրջ: Վիլյամ Սարոյանի մեքենագիր և Ալան Հովհաննեսի ձեռագիր մամակներից պարզվում է, որ նրանց ակտիվ ստեղծագործական համագործակցությունը առնչվել է 1950-1970-ականների Բրոդվեյի թատրոնի հետ, այս տանդեմի մասին հրապարակում-արձագանքներ են եղել մամուլում: Առաջին անգամ ծանոթանում ենք ամերիկյան լսարանի ընկալման բարդություններին, խոչընդոտներին, աղա-

վաղումներին: Հեղինակն ընդգծում է, որ երաժշտագիտական անգլալեզու գրականության համար «*The Musical World of Alan Hovhanness: East-West Crossroads*»-ը նոր կոնցեպցիա ունեցող գիրք է. ներկայացվում ու վերլուծվում է Ալան Հովհաննեսի ժառանգությունը, հատկապես կարևորվում է հայոց պատմության ողբերգական էջերի արտացոլումը կոմպոզիտորի ստեղծագործություններում, նրա հետաքրքրությունները Արևելքի հանդեպ, ի վերջո՝ դրանց արևմտյան դրսևորումները:

Կից հղումով կարող եք ծանոթանալ լրացուցիչ մանրամասներին՝
<https://www.cambridgescholars.com/product/978-1-5275-1275-7>

The Musical World of Alan Hovhanness: East-West Crossroads
This book covers the creative work of one of the most prolific and prominent American-Armenian composers, Alan Hovhanness, in the context of East-West cultural interactions. It exposes characteristic features of different branches of Armenian monophonic music, traces modal structures, genre implications and allusions of Indian, Japanese, Korean musical traditions mirrored in his works.

Through the analysis of his “multi-voiced” Eastern compositions, his complex musical identity is evaluated with a special emphasis on the manifestation of the phenomenon of “Armenian-ness”.

<https://www.cambridgescholars.com/product/978-1-5275-1275-7?fbclid=IwAR2fPtd8H3hoj0qVlPn0sYyN-YIdi3kbb2CVDA7eMlyW23FVIYR1UyKggqY>

ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐԹՅՈՒՆ ԻՐԱՎԱՆՍՑՈՂ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱ ՊԵՏԱԿԱՆ ՌԻ ԱՆԿՏՐԱՅՈՒՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Վկայական N 03Ա059505 տրված 7.04.2003թ.
ՀԻՄՆԱԴԻՐՆԵՐ՝ Կոմիտասի անվ. ԵՊՀ ՊՈԱԿ
ՍԵՐԳԵՅ ՍԱՐԳՅԱՆ, ԳՈՐԴՐ ՇԱԳՈՅԱՆ
Գլխավոր խմբագիր՝ ԱՐԻՄԵՆ ԱՅՈՅԱՆ
Թողարկման պատասխանատու՝ ԳՈՐԴՐ ՇԱԳՈՅԱՆ
Խմբագիրներ՝ ԱՆՈՒԵ ԿՐԱՎՈՍՅԱՆ (հայ. լեզու),
ՍՈՖԱ ԱՅՆԱՌԻՅԱՆ (ռուս. լեզու)
Գեղարվեստական խմբագիր՝ ԳՈՐԴՐ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆ

Ծավալը 12 էջ: Ստորագրված է 25.09.2023:
Գինը 200 դրամ: Տպաքանակը՝ 101:

Մեր կայքում տեղ գտած հրապարակումների հեղինակային իրավունքը պատկանում է բացառապես «Երաժիշտ» ամսաթերթի «ԵՊՀ հրատարակչությանը» ([conservatory.am](http://www.conservatory.am)): Այլ ձևերում սույն կայքի հրապարակումներից որևէ մեկը անօրոջական վերահրապարակելու համար անհրաժեշտ է «ԵՊՀ հրատարակչության» ([conservatory.am](http://www.conservatory.am)) համաձայնությունը: Լրատվամիջոցները կարող են «Երաժիշտ» ամսաթերթից մեքենայով վերահրապարակել միմիայն հատվածաբար՝ պարտադիր օգտագործելով հիպերհղում:

Արտատպումը միայն «Երաժիշտ» ամսաթերթի գրավոր արտոնությամբ: Խմբագրությունը միշտ չէ, որ համաձայն է հեղինակների կարծիքներին կամ տեսակետներին:
Նյութերը չեն գրախոսվում և չեն վերադարձվում:

Գովազդի տեղադրման համար դիմել
խմբագրությունն ընկած հասցեով.

0001, ք. Երևան, Մարկ Գրիգորյան 2
+374 10 52 39 93+118
+ 374 55 00 21 62
<http://www.conservatory.am>,
E-mail: yerazhisht@gmail.com
<https://www.facebook.com/Yerazhisht-newspaper-Yerevan-State-Conservatory-996490150508214/>

